

S-Pankin Säästäjä-palvelu opiskelijalle

Jyri Rantanen

Opinnäytetyö
Kesäkuu 2020
Liiketalouden ala
Tradenomi (AMK), liiketalouden tutkinto-ohjelma

Tekijä(t) Rantanen, Jyri	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Päivämäärä Kesäkuu 2020
	Sivumäärä 61	Julkaisun kieli Suomi
		Verkojulkaisulupa myönnetty: x
Työn nimi S-Pankin Säästäjä-palvelu opiskelijalle		
Tutkinto-ohjelma Liiketalouden tutkinto-ohjelma		
Työn ohjaaja(t) Anne Eskola		
Toimeksiantaja(t) Osuuskauppa Keskimaa		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Osuuskauppa Keskimaa tahtoi selvittää uuden S-Pankin tarjoaman Säästäjä-palvelun sopivuutta opiskelijoille säästämisen ja sijoittamisen välineeksi. Tutkimusotteena yhdistyivät kvantitatiiviset ja kvalitatiiviset tutkimusotteet. Kvantitatiivisen tutkimuksen avulla selvitettiin, minkälaisia säästäjiä ja sijoittavia opiskelijat ovat. Tutkimusaineisto kerättiin verkkokyselynä, jonka vastausprosentti oli noin 32 %. Kvalitatiivista tutkimusta käytettiin selvittäessä sitä, minkälaiseen säästämiseen ja sijoittamiseen Säästäjä-palvelu soveltuu. Kvalitatiivista tutkimusta käytettiin valmiin aineiston, kuten tarjolla olevien dokumenttien analysointiin.</p> <p>Tutkimustuloksista selvisi, että suuri osa (72 %) kyselyyn vastanneista opiskelijoista säästää ja melkein puolet (44 %) sijoittaa. Ylimääräisen rahan puutetta pidettiin yleisimpänä syynä sille, mikäli vastaaja ei säästänyt tai sijoittanut. Kyselyyn vastanneet opiskelijat ilmoittivat myös olevansa melko kiinnostuneita sijoittamisesta. Suosituin sijoitustuote kyselyyn vastanneiden sijoittavien opiskelijoiden keskuudessa oli selvästi sijoitusrahastot, joihin Säästäjä-palvelunkin sijoitustarjonta kohdistui. 88 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista oli valmis ottamaan matalia tai kohtuullisia sijoitusriskejä. Vastaavasti 79 % vastaajista oli valmiita pienille tai kohtuullisille sijoitustappioille.</p> <p>Säästäjä-palvelun tarjoamat säästämistavat olivat sopivia kyselyyn vastanneille opiskelijoille. Sijoituskohteet vastasivat erinomaisesti jo sijoittavien opiskelijoiden sijoituskohteita. Myös sijoituskohteiden riskitasot vastasivat pääosin kyselyyn vastanneille opiskelijoille sopivaa riskitasoa.</p> <p>Tutkimustulokset tarjosivat toimeksiantajalle analysoitavaa. Tulokset antoivat toimeksiantajalle mahdollisuuden tuleville laajemmille jatkotutkimuksille.</p>		
Avainsanat (asiasanat) Säästäjä-palvelu, säästäminen, sijoittaminen, sijoitusrahasto, sijoittajaprofiili, portfolioteoria		
Muut tiedot		

Author(s) Rantanen, Jyri	Type of publication Bachelor's thesis	Date June 2020 Language of publication: Finnish
	Number of pages 61	Permission for web publication: x
Title of publication S-Bank's Säästäjä-service for students		
Degree programme Bachelor's degree programme in Business Administration		
Supervisor(s) Eskola, Anne		
Assigned by Osuuskauppa Keskimaa		
Abstract <p>Osuuskauppa Keskimaa wished to examine the suitability of S-Bank's new Säästäjä-service as a saving and investing instrument for students. Quantitative and qualitative research methods were combined in this research. Quantitative research methods were used to find out what kind of savers and investors students are. The research data was collected via an online survey with a response rate of 32 %. Qualitative research methods were used to examine what kind of saving and investing the Säästäjä-service suits. Qualitative research methods were used to analyze the available material of the Säästäjä-service.</p> <p>The results showed that the majority (72 %) of the survey participants saves and almost half (44 %) of them invests. Respondents considered the lack of excessive funds to be the main reason for them to not save or invest. The students answering the survey were in general quite interested in investing. The most popular investment products for the already investing survey participants were different investment funds. The Säästäjä-service's investment selection focuses on investment funds. 88 percent of the survey respondents were ready to take low or moderate investment risks and 79 percent were ready to accept low or moderate investment losses.</p> <p>The saving methods in the Säästäjä-service were suitable for the students participating in the survey. The investment selection of the Säästäjä-service corresponded well with the investment products already used by the respondents. The risk rate was suitable as well.</p> <p>The results offered Osuuskauppa Keskimaa information for further analysis. The results additionally offered a possibility for wider research in the future.</p>		
Keywords/tags (subjects) Säästäjä service, saving, investing, investment fund, investor profile, portfolio theory		
Miscellaneous (Confidential information)		

Sisältö

1	Johdanto	4
2	Sijoittaminen.....	5
2.1	Säästäminen ja sijoittaminen	5
2.2	Tuotot ja riskit	7
2.3	Portfolioteoria	9
2.4	Sijoittajaprofiili	10
2.5	Rahastosijoittaminen.....	11
3	Säästäjä-palvelu	14
3.1	Säästösuunnitelma ja kulurakenne	14
3.2	Säästämismenetelmät.....	14
3.3	S-Pankki Säästäjä Maltillinen -rahasto	16
3.4	S-Pankki Säästäjä Uskalias -rahasto	17
4	Tutkimusasetelma	19
4.1	Tutkimusongelma ja -kysymykset	19
4.2	Tutkimusote ja -menetelmä	20
4.3	Aineistonkeruu ja -analyysimenetelmät	21
4.4	Luotettavuustarkastelu	22
5	Tutkimustulokset.....	24
5.1	Tutkimuksen toteutus	24
5.2	Taustatiedot	25
5.3	Opiskelijoiden säästäminen ja sijoittaminen	28
5.4	Säästäjä-palvelun mahdollisuudet ja tarjonta.....	43

	2
6 Johtopäätökset.....	46
7 Pohdinta.....	49
Lähteet	53
Liitteet	56
Liite 1. Kyselylomake.....	56

Kuviot

Kuvio 1. Suomalaisten kotitalouksien sijoitusvarallisuus 2019Q4	6
Kuvio 2. Korkoa korolle -ilmiön havainnollistaminen	9
Kuvio 3. Säästäjä Maltillinen -rahaston 10 suurinta sijoituskohdetta.....	17
Kuvio 4. Säästäjä Uskalias -rahaston 10 suurinta sijoituskohdetta	18
Kuvio 5. Vastaajien tulotaso	26
Kuvio 6. Vastaajien opintolainan nostaminen	27
Kuvio 7. Vastaajien suunnitelmat nostettavan opintolainan määrästä	27
Kuvio 8. Sukupuolijaottelu säästämisen osalta	29
Kuvio 9. Ristiintaulukointi sukupuolen ja sijoittamisen osalta	30
Kuvio 10. Ristiintaulukointi iän ja säästämisen osalta.....	31
Kuvio 11. Ristiintaulukointi iän ja sijoittamisen osalta	32
Kuvio 12. Vastaajien säästämismenetelmät (N=28).....	33
Kuvio 13. Vastaajien jakauma säästämisen ja tulotason mukaan.....	34
Kuvio 14. Vastaajille sopivat säästämistavat	35
Kuvio 15. Vastaajien kiinnostus sijoittamisesta.....	36
Kuvio 16. Vastaajien syitä sille, miksei sijoita tällä hetkellä (N=22)	37
Kuvio 17. Vastaajien ajallinen sijoituskokemus (N=17)	38
Kuvio 18. Sijoittavien vastaajien valitsevat sijoitustuotteet (N=17)	39
Kuvio 19. Vastaajien valintojen jakauma sopivasta sijoituskohteesta	40
Kuvio 20. Vastaajien tärkein kriteeri sijoituspalvelun tarjoajalle	41
Kuvio 21. Vastaajien riskinottohalukkuus sijoituksille.....	42
Kuvio 22. Vastaajien valmius sijoitustappioille.....	43

Kuvio 23. Esimerkki sijoitusten jakautumisesta Säästäjä-palvelussa	44
Kuvio 24. Arvonkehityksen vertailua	46

Taulukot

Taulukko 1. Vastaajien sukupuolijakauma	25
Taulukko 2. Vastaajien ikäjakauma	25
Taulukko 3. Vastaajien säästäminen tällä hetkellä.....	28
Taulukko 4. Vastaajien sijoittaminen tällä hetkellä.....	28
Taulukko 5. Vastaajien syitä, miksi ei säästä tällä hetkellä (N=11)	33

1 Johdanto

Ahtokiven (2019) mukaan Tilastokeskuksen viimeisimmät tilastot osoittavat, että suomalaisten säästäminen on ollut kasvussa, mutta säästämisessä yhä isompi osa jää pankkitileille eikä päädy sijoituksiin (Ahtokivi 2019). Pankkitilisäästämisen huonona puolena voidaan pitää yleistä inflaation aiheuttamaa rahan ostovoiman heikkene- mistä, sillä pankkitilien korot ovat yleisesti todella alhaiset (Inflaatio nakertanut kymppitonin sukanvarsisäästöistä yli satasen vuodessa – tilisäästämiseen turvautu- neella menetys on ollut vain hieman pienempi 2019).

Tutkimuksen toimeksiantajana on Osuuskauppa Keskimaa. Osuuskauppa Keskimaa on yksi S-ryhmään kuuluvista alueosuuskaupoista, jonka omistaa sen asiakasomista- jat tasavertaisesti. Osuuskaupat tarjoavat asiakasomistajapalvelu- ja S-pankki-pis- teissä yhdistetysti sekä asiakasomistajaneuvontaa että pankin palveluita. (Tietoa S- ryhmästä n.d.) Säästäjä-palvelu kuuluu S-pankin palveluihin. Tutkimusaiheen valinta perustui tutkimuksen tekijän omaan kiinnostukseen aihetta kohtaan ja yhdisti toi- meksiantajan intressit. Osuuskauppa Keskimaan ja S-Pankin pitkäaikaisena tavoit- teena on tuoda Säästäjä-palvelu jokaisen asiakkaan tietoisuuteen ja innostaa asiak- kaita säästämisen ja sijoittamisen pariin.

S-pankin tarjoama Säästäjä-palvelu on tuore säästämisen ja sijoittamisen yhdistävä palvelu, joka tarjoaa asiakkailleen monipuolisia säästämisvaihtoehtoja erilaisille sääs- täjille. Säästäjä voi yhdistää itselleen sopivat säästämismenetelmät ja ohjata sääste- tyt varat FIM Varainhoito Oy:n hallinnoimiin rahastoihin Säästäjä Uskaliaaseen ja Säästäjä Maltilliseen. (Säästäjä – säästä osana arjen rahankäyttöäsi n.d.)

Suurimmalla osalla opiskelijoista on tulevaisuuden työura ja erilaiset elämän vaiheet edessäpäin. Ehkäpä suunnitelmissa on asunnonhankinta tai upouuden auton ostami- nen. Opintolainaa nostaneet opiskelijat ovat jo hyödyntäneet pankejaan opiskelui- den rahoittamisessa. Harvalle opiskelijalle pelkkä opintoraha riittääkään opintojen rahoittamiseen, vaan opintolainan nostaminen on yleistynyt kovaa vauhtia (Yhä use- ampi opiskelija nostaa lainaa 2019). Opiskelijat ovatkin tärkeitä pankeille, sillä opiske-

lijän sitouttaminen jo varhain pankin palveluihin on ensimmäinen askel pitkäaikaiseen sitoutumiseen pankinpalveluihin, kuten asuntolainan nostoon ja sijoituspalveluihin. Näistä syistä tutkimuksen kohderyhmäksi valittiinkin juuri opiskelijat.

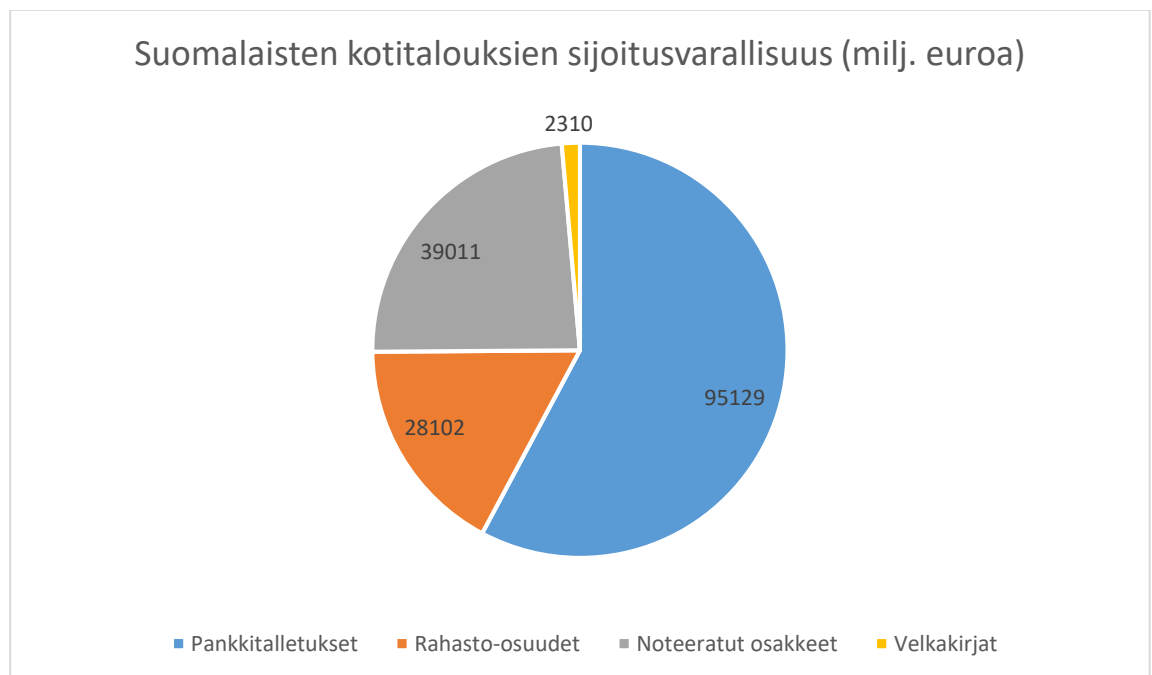
2 Sijoittaminen

2.1 Säästäminen ja sijoittaminen

Sijoittamisessa on kyse hyödyn siirtämisestä tulevaisuuden suunnitelmia varten. Kulluttamisen sijaan varoja säästetään esimerkiksi pankkitilille tai arvopapereihin. (Mitä on sijoittaminen? 2017.) Yleensä sijoituksille kuitenkin toivotaan saatavan myös tuottoa, jota tällä hetkellä ei juurikaan pankkitileillä ole saatavilla, sillä pankkitilien korot ovat nollassa tai ainakin todella matalat (Talletuskorot 2020).

Arvopaperi yleisimmillään tarkoittaa omistusoikeutta arvopaperin määrittämään asiaan. Se voi olla esimerkiksi tietyn yrityksen osake tai omistusosuus sijoitusrahastoon. Arvopaperi ei kuitenkaan nimensä mukaisesti enää nykypäivänä useinkaan ole mikään fyysinen paperi, vaan käytännössä lähes kaikki kaupankäynti sekä arvopaperisäilytys on sähköisessä muodossa. (Mikä on arvopaperi? N.d.)

Suomalaisten säästämis- ja sijoitustottumuksissa dominoivassa roolissa on pankkitilissästäminen. Vaikka tuoreet tilastot osoittavatkin, että säästäminen on suomalaisilla kasvussa, jäävät rahat pääasiassa pankkitileille turvaan. Suurimpana syynä tilissästämisen puoltamiseksi suomalaiset näkivät rahojen käytettävyyden helppouden eli likviditeetin. (Ahtokivi 2019.) Alla näkyvässä kuviossa (ks. kuvio 1) havainnollistetaan suomalaisten kotitalouksien sijoitusvarallisuuden jakaantumista eri rahoitusvaroihin vuoden 2019 viimeisenä vuosineljänneksenä eli kvartaalina. Sijoitusvarallisuutta suomalaisilla kotitalouksilla on kokonaisuudessaan 164,6 miljardia euroa, joista 57,8 % on pankkitalletuksissa.



Kuvio 1. Suomalaisten kotitalouksien sijoitusvarallisuus 2019Q4
(Kotitalouksien osakesijoitukset kasvoivat vuonna 2019. 2020)

Säästäminen ja sijoittaminen ovat termejä, jotka usein mielletään synonyymeiksi keskenään. Säästämisessä tarkoituksena on jättää tuloista jotakin sivuun kuluttamatta kaikkea kerralla. Esimerkiksi kun 20 % nettopalkasta siirretään säästötillille myöhempiä suunnitelmia varten, on kyse säästämisestä. Säästämisen motiivina saattaa olla jokin etukäteen määritelty tulevaisuuden käyttökohde tai vaikkapa pahanpäivän varalle varautuminen. Sijoittaminen on käytännössä säästämistä, mutta siinä tarkoituksena on havitella jonkinasteista tuottoa sijoitettaville varoille sijoittamalla varat esimerkiksi osakkeisiin tai rahastoihin. (Caldwell 2019.)

Sijoituspalveluyritykset tarjoavat sijoituspalveluita. Sijoituspalveluyritysten toimintaa säätelee Sijoituspalvelulaki. Laissa määritellään tarkasti se, mitä sijoituspalvelulla tai sijoitustoiminnalla tarkoitetaan, eli milloin on kyse esimerkiksi sijoituspalveluiden tarjoamisesta. (Sijoituspalvelulaki 747/2005 1, 15 §.) Sijoituspalvelujen tarjoaminen on

Suomessa toimiluvan alaista toimintaa. Pankit tarvitsevat luottolaitostoimiluvan tarjotakseen sijoituspalvelua. Sijoituspalvelutoimilupa puolestaan tarvitaan muille sijoituspalveluyrityksille. Myös omaisuudenhoidon ja sijoitusneuvonnan osalta tarvitaan toimilupa esimerkiksi rahastoyhtiölle ja rahastonhoitajalle. (Sijoituspalveluyritykset 2018.)

2.2 Tuotot ja riskit

Tuotolla tarkoitetaan sijoitetun pääoman arvonnousua. Vastaavasti tappio tarkoittaa pääoman arvonalaskua. Tuotot ja tappiot realisoituvat vasta siinä vaiheessa, kun sijoitetut arvopaperit myydään. (Opi osakkeet 2017, 93.)

Sopivalle tuotolle ei ole olemassa yhtä ja oikeaa määritelmää, vaan jokaisella sijoittajalla on omat tuottovaatimuksensa sijoitettaville varoilleen sekä oma riskinsietokyky. Joillekin sijoittajista voi riittää se, että sijoitukset tuottaisivat sen, mitä inflaatio talletettujen varojen ostovoimaa heikentäisi. Sopivan tuottovaatimuksen, riskitason ja sijoitusajan määrittelemiseksi kaikille sijoittajille tulisikin luoda sijoittajaprofiili. (Step 2: Determine your investor profile n.d.) Sijoittajaprofiilia käsitellään lisää luvussa 2.4.

Sijoittamiseen liittyy usein erilaisia kuluja. Kulut ovat merkittävässä roolissa arvioidessa tuottoja, sillä kulut vähentävät nimenomaan saatavia tuottoja. Sijoittamisessa kuluja kutsutaan usein palkkioiksi. Esimerkiksi ostettaessa eli merkittäessä jotakin rahastoa tai osaketta saattaa merkitsemisestä aiheutua kuluja sijoittajalle. Nämä kulut ovat merkintäpalkkioita. Arvopaperin säilyttämisestä sijoitusrahastojen osalta peritään yleensä hallinnointipalkkiota, joka usein on jokin ennalta määritelty vuotuinen prosentuaalinen kulu. Lopuksi sijoitusten myynnistä syntyy lunastuspalkkioita. (Opi osakkeet 2017, 47.) Arvo-osuustilistä, jossa rahastoja ja osakkeita säilytetään, saateen myös periä erillistä säilytyspalkkiota. Esimerkiksi Nordeassa tämä säilytyspalkkio on euromääräinen (Kaupankäynnin ja säilytyspalveluiden hintoja n.d.).

Edellä mainittujen palkkioiden ymmärtäminen ja tarkistaminen on tärkeässä asemassa sijoittajalle, sillä mikäli esimerkiksi hallinnointipalkkiot ovat korkeat, vievät ne

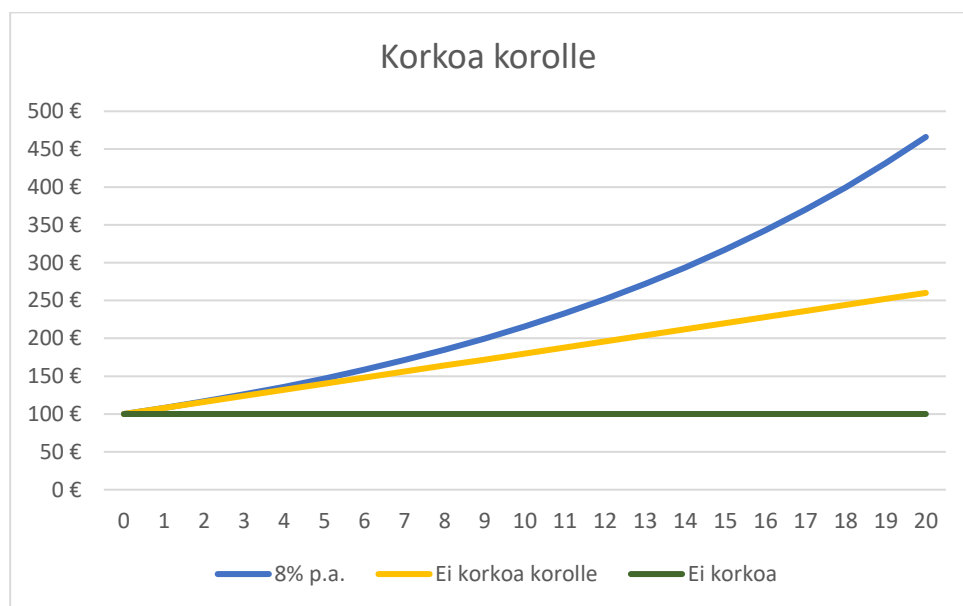
usein melko isonkin osan tuotoista. Etenkin pitkäaikaisessa sijoittamisessa hallinnointipalkkiot voivat vaikuttaa todella paljon saataviin tuottoihin, sillä hallinnointipalkkiot maksetaan toistuvasti, yleensä kerran vuodessa. Merkintä- ja lunastuspalkkiot puolestaan ovat kertaluonteisia. (Ranta-aho 2019.)

Yksi sijoitusriskin mittareista on volatiliteetti, joka mittaa sijoituksen tuoton arvonheilahtelua. Laskennallisesti sijoitusten tuotto pysyy volatiliteetin sisällä kaksi kertaa kolmesta. Esimerkiksi jos sijoituksen arvioitu vuosituotto on 15 prosenttia ja volatiliteetti on 20 prosenttia, niin arviolta kahtena vuotena kolmesta tuotto säilyy 15 % plus/miinus 20 % -alueella eli 5 %:n ja 35 %:n tuoton välillä. Mitä suurempaa arvonheilahtelua sijoituksella on, sitä korkeampi sen volatiliteetti on. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että pieni volatiliteetti olisi aina hyvä asia, sillä arvonheilahtelua on myös arvonnousu. Näin ollen arvopaperilla, jolla on suurempi arvonheilahtelu, voidaan olettaa olevan parempi mahdollisuus myös nostaa arvoaan enemmän, aivan kuten myös tiputtaa arvoaan enemmän. (Puttonen & Repo 2011, 86–87.)

Riskien minimoimiseksi hyödynnetään aikaa ja sen antamia mahdollisuuksia. Kuukausittain sijoittamalla voidaan hyödyntää ajallista hajautusta. Tällä tarkoitetaan sitä, että sijoitettavaa summaa ei laiteta kerralla sijoituksiin, vaan sijoittaminen tapahtuu osissa. Pilkkomalla sijoitettava summa jokaiselle kuukaudelle tasaosiin, vältetään ostamasta kalleimmalla, mutta samalla menetetään mahdollisuus ostaa halvimmalla. Koska markkinoiden ennustaminen on hankalaa, ajallista hajautusta hyödynnetään. (Monthly investing n.d.) Kuukausittainen säästäminen voidaankin siis nähdä eräänlaisena turvana vähentämään markkinariskiä.

Sijoittaja voi myös hyödyntää toista ajan antamaa etua, nimittäin korkoa korolle -ilmiötä. Ajan sanotaankin olevan sijoittajan paras ystävä. Mitä pidempi sijoitusaika on, sitä paremmin sijoituksilla on mahdollisuus kasvaa. Korkoa korolle -ilmiö perustuu siihen, että sijoituksille maksettava korko lisätään myös sijoituksen pääomaan, mikä kasvattaa korkoa. Jos 100 euron sijoitukselle saa 8 prosentin koron, on sijoituksen arvo 108 euroa. Tätä korkoa voi olla sijoituksen arvonnousu sekä esimerkiksi osakkeelle maksettavat osingot. Kun 108 euron sijoitus kasvaa taas 8 prosenttia, on sijoituksen arvo 116,64 euroa. (Pesonen 2014, 19–21.)

Alla olevassa kuviossa (ks. kuvio 2) havainnollistetaan korkoa korolle -ilmiön vaikutus 20 vuoden ajalta. Sinisessä kuvaajassa 100 euron sijoitus saa 8 prosentin vuosikorkoa, joka kasvaa korkoa korolle. Lopputulemana sijoituksen arvo on noussut 466 euroon. Keltaisessa kuvaajassa sijoitus saa samaista 8 prosentin vuosikorkoa, mutta korko ei kasvata sijoituksen pääomaa eli ei kasva korkoa korolle. Tämänkaltainen tilanne tulee vastaan esimerkiksi silloin, kun omistaa osaketta, jonka arvo ei nouse, mutta se maksaa tasaista 8 prosentin osinkovirtaa, joka jätetään pankkitilille ilman uudelleen sijoittamista. Keltaisen kuvaajan mukaisen sijoituksen arvo on noussut 260 euroon. Vihreä kuvaaja esittää 100 euron pääomaa, jolle ei kerääny minkäänlaista tuottoa. Esimerkkitalanne tästä on 100 euron seteli lompakossa tai 0 prosentin koron pankkitilissästäminen. 20 vuoden jälkeen sijoituksen arvo on edelleen 100 euroa.



Kuvio 2. Korkoa korolle -ilmiön havainnollistaminen

2.3 Portfolioteoria

Sijoittamisessa termi portfolio tarkoittaa sijoitussalkkua. Sijoittamalla useaan sijoituskohteeseen sijoittaja rakentaa portfolionsa. Portfolion kokonaistuotto muodostuu yksittäisten sijoituskohteiden tuotoista painotettuna niiden osuuksilla kokonaissalkusta. Esimerkiksi osakkeen A tuotto 10 % ja osuus salkusta 40 % ja osakkeen B

tuotto 15 % ja osuus salkusta 60 %. Tässä esimerkissä portfolion tuotto olisi $10\% \cdot 0,4 + 15\% \cdot 0,6 = 13\%$. (Knüpfer & Puttonen 2018, 141.)

Modernin portfolioteorian kehittäjänä ja puolestapuhujana pidetään Harry Markowitzia, joka kirjoitti kirjan nimeltä "Portfolio Selection" vuonna 1952 ja palkittiinkin työstään taloustieteen Nobelin palkinnolla vuonna 1990. Portfolioteorian keskiössä on ajatusmalli hajautetusta sijoitussalkusta parhaan tuotto-riski-suhteen löytämiseksi. Sellaisista sijoitussalkuista, joissa tuotto-riski-suhde on optimaalinen, käytetään käsitystä tehokas rintama eli salkut ovat tehokkaalla rintamalla. (Erkkilä 2018.)

Tehokkaalle rintamalle pääsemiseksi täytyykin tutkia sijoitusten välisiä korrelaatio-suhteita. Valitsemalla sijoitussalkkuun negatiivisesti keskenään korreloivia sijoituskohteita voidaan ehkäistä sitä riskiä, että yhden sijoituskohteen arvopaperin arvon heikentyessä myös muut sijoituskohteet laskisivat samalla. Täydellisesti keskenään korreloivat sijoituskohteethan menettäisivät ja kasvattaisivat arvoaan samassa suhteessa ja suuresti keskenään korreloivat sijoituskohteet seuraisivat toisiaan suuressa määrin. (Portfolion tilastollisen analyysin teoria n.d.) Täydellinen negatiivinen korrelaatio tarkoittaisi sitä, että toisen kohteen noustessa toinen laskee täysin saman verran. Korrelaatiokerroin on aina jotakin väliltä -1 ja 1. Korrelaatio 1 tarkoittaa täysin keskenään korreloivia asioita, -1 täydellistä negatiivista korrelaatiota ja arvo 0 asioita, jotka eivät korreloi keskenään lainkaan. (Francis 2013, 19.) Korrelaatioita tutkimalla onkin mahdollista vähentää sijoitussalkun riskiä eli tuoton keskihajontaa ilman, että odotetusta tuotosta tarvitsisi karsia (Portfolion tilastollisen analyysin teoria n.d.).

2.4 Sijoittajaprofiili

Sijoittajaprofiili on jokaisen sijoittajan apuväline tunnistamaan, minkälainen sijoittaja on ja minkälaiset sijoituskohteet voisivat itselleen sopia. Tärkeä on oppia ymmärtämään oma riskinsietokykynsä ja -halunsa sekä se, kuinka paljon on sijoittajana valmis hyväksymään tappioita. Sijoittajaprofiili on eräänlainen kysely, johon vastaamalla sijoittaja saa arvion siitä, minkälainen sijoittaja on. (Korkoa korolle, jakso 4/8. Sijoittajaprofiili. 2014)

Pankit käyttävät sijoittajaprofiilia apunaan voidakseen tarjota asiakkailleen sopivia sijoituskohteita heidän profiilinsa mukaisesti. Sijoittajaprofiilin tekeminen onkin ensiaskel, jonka pankit vaativat tehtäväksi, ennen kuin sijoitusneuvojat voivat suositella mitään tuotteita. Sijoitusprofiili suositellaan tehtäväksi aina, jos suunnittelee sijoittamisen aloittamista, on menossa sijoitustapaamiseen tai oma tilanne on muuttunut edellisen sijoittajaprofiilin tekovaiheesta. (Näin teet sijoittajaprofiilin - OP. 2018.)

Sijoittajaprofiilin luomiseksi vastataan siis sijoittajaprofiilikyselyyn. Eri palveluntarjoajilla nämä kyselyt ovat erilaisia, mutta pääpiirteittäin niissä korostuvat samat teemat, joista sijoittajaprofiili syntyy. Osuuspankki (Tee sijoittajaprofiili verkossa n.d.) jakaa kyselyn viiteen eri kategoriaan, joita ovat

1. taustatiedot
2. varallisuus
3. sijoituskokemus ja tuotetuntemus
4. suhtautuminen tuottoon ja riskiin
5. tulevaisuuden suunnitelmat.

Taustatiedoissa sijoittajalta kysytään tuloista ja menoista, työtilanteesta ja elämäntilanteesta, varallisuudessa kokonaisvarallisuuteen liittyviä kysymyksiä, kuten tilitalletuksia, sijoitusvarallisuutta ja reaali-varallisuutta. Sijoituskokemuksen avulla selvitetään sijoittajan senhetkinen tietämys ja kokemus sijoitustuotteista. Tuottoon ja riskiin liittyvillä kysymyksillä voidaan arvioida sijoittajan riskinotto-kykyä ja -halukkuutta. Tulevaisuuden suunnitelmissa pyritään selvittämään, miksi aikaa sijoittaja on valmis rahansa sitomaan. (Tee sijoittajaprofiili verkossa n.d.)

2.5 Rahastosijoittaminen

Rahastosijoittamisessa ideana on kerätä sijoittajien varat yhteen pottiin, josta varat sijoitetaan erilaisiin arvopapereihin. Sijoitusrahasto jaetaan samanlaisiin ja samanarvoisiin osuuksiin, joita sijoittaja omistaa siinä suhteessa, minkä verran on rahastoon varoja sijoittanut. Sijoitusrahaston hoitamisesta on vastuussa rahastoyhtiö, jonka

piirteet määritellään sijoitusrahastolaissa. Rahaston omistajia ovat osuudenomistajat eli sijoittajat. (Puttonen & Repo 2011, 53.)

Rahastoissa voi olla paljon eroja keskenään. Yhtenä isona erottavana tekijänä voidaan pitää rahastonhoitotasoa. Rahastot voidaan jakaa aktiivisesti hoidettuihin ja passiivisesti hoidettuihin rahastoihin. Aktiivinen rahastonhoito tarkoittaa usein sitä, että rahastonhoitajalla on jokin tavoite, minkä rahaston tulisi onnistua saavuttamaan. Esimerkkinä voidaan pitää rahastolle asetetun vertailuindeksin voittamista. Tähän pyritään sillä, että rahastoon kuuluvia arvopapereita seurataan ja tarvittaessa vaihdetaan aktiivisesti, eli rahaston sisällä saatetaan käydä paljonkin kauppaa. Tästä aiheutuu tietysti jonkin verran kuluja ja vaivaa rahastonhoidolle, mistä syystä myös rahasto pyytää korkeampia palkkioita. Passiivisesti hoidetut rahastot ovat kuluiltaan usein huomattavasti maltillisempia kuin aktiivisesti hoidetut rahastot. Passiivisesti hoidetuille rahastoille tyypillistä on se, että sen tavoitteena on vain seurata jotakin kohdeindeksiä. (Rahastosijoittaminen 2015.)

Rahastoon ostettavista arvopapereista tyypillisimpiä ovat osakkeet ja korkopaperit. Rahaston säännöissä kerrotaan tarkasti, minkälaisiin kohteisiin rahastolla on lupa sijoittaa ja mille markkinoille. Osakkeet voivat olla esimerkiksi rajattu vain Helsingin pörssin osakkeisiin, mutta aivan yhtä hyvin säännöissä voi myös lukea kohteena koko maailma. Osakerahastoissa tuotto-odotus on selvästi korkorahastoja isompi, mutta samalla sijoitusten arvonheilahtelu eli volatilitteetti on suurempi. Osakerahaston riski on kuitenkin yksittäistä osakesijoitusta pienempi, sillä tuotot ja sijoitusten arvo on sidottuna useampaan kohteeseen. Tästä syystä osakerahastot sopivat paremmin pitkäaikaisempaan sijoittamiseen. (Erilaiset rahastot n.d.)

Korkopaperit jaotellaan tyypillisesti pitkiin korkoihin eli yli vuoden kestäviin korkopapereihin ja lyhyisiin korkoihin eli alle vuoden kestäviin. Lyhyiden korkopaperien sijoituskohteet ovat yleensä valtion, pankkien ja yritysten liikkeelle laskemia korkoinstrumentteja. Lyhyiden korkopapereiden tavoitteena on tyypillisesti saada hieman parempaa tuottoa, kuin kolmen kuukauden euribor-kurssi tarjoaisi. Pitkillä korkopapereilla tuottotavoite on puolestaan lyhyitä jonkin verran korkeampi, sillä raha on sidottuna pidemmäksi aikaa sijoitukseen. Pitkät korkopaperit ovat usein valtion, yritysten

ja pankkien liikkeelle laskemia lainoja, joita kutsutaan joukkovelkakirjalainoiksi. (Puttonen & Repo 2011, 65.)

Yhdistelmärahastolla tarkoitetaan sellaista rahastoa, joka koostuu sekä osakkeista että korkoa tuottavista kohteista. Yhdistelmärahaston sääntöihin merkitään, missä suhteessa osakkeisiin sijoitetaan ja missä suhteessa puolestaan korkoa tuottaviin kohteisiin. Näille suhteille voidaan merkitä heilahteluväli, minkä sisällä tietyn tyyppisten osuuksien pitää pysyä koko rahaston arvosta. Tämä edesauttaa rahastonhoitajan toimintaa erilaisissa markkinatilanteissa. (Mts. 70.)

Erikoissijoitusrahastoilla tarkoitetaan rahastoja, joiden säännöt ovat sallivampia kuin tavallisten sijoitusrahastojen. Se saa poiketa jossakin määrin sijoitusrahastolain vaatimuksista rahastoille, esimerkiksi sijoituskohteita voi olla vähemmän eli hajautus pienempää. Sijoitusrahastolaki velvoittaa tavallisen rahaston sijoittamaan vähintään 16 kohteeseen hajautuksen vuoksi. (Erikoissijoitusrahasto n.d.) Erikoissijoitusrahastoihin kuuluvat esimerkiksi hedge-rahastot, jotka pyrkivät riskinotollaan pääsemään positiiviseen tuottoon markkinatilanteesta riippumatta. Ne voivat sijoittaa useampiin erilaisiin sijoitustuotteisiin, mukaan lukien johdannaissopimuksiin. (Hedgerahastot n.d.)

Rahastojen rahasto on nimensä mukaisesti sellainen sijoitusrahasto, joka koostuu rahastoista. Se ei siis osta osakkeita tai korkopapereita, vaan rahastoja, jotka näihin ovat sijoittaneet. Ostamalla rahastojen rahastoa ostaa siis itseasiassa montaa rahastoa kerralla. Tämä mahdollistaa erittäin hajautetun salkun muodostamisen. Rahastosijoittaminen antaa sijoittajalle helpon tavan hajauttaa riskiä. (What is a Fund of Funds (FOF)? N.d.) Ostamalla rahastoa sijoittaja saa valmiiksi hajautetun salkun, josta salkunhoitaja huolehtii. Tämä on myös usein kustannustehokas tapa verrattuna siihen, että ostaisi jokaista rahastoa erikseen.

3 Säästäjä-palvelu

3.1 Säästösuunnitelma ja kulurakenne

Tutkittavassa Säästäjä-palvelussa yhdistetään monipuoliset säästämismenetelmät sijoittamiseen. Säästäjää käyttöönottaessa palvelu kysyy tarvittavia tietoja sijoittaja-profiilin luomiseksi. Näitä tietoja ovat muun muassa sijoituskokemus vuosina, oletettu säästämisaika ja tulo- ja menotiedot. Luodulle sijoitusprofiilille palvelu tarjoaa ehdotusta siitä, missä suhteessa säästettävät varat sijoitetaan Säästäjän kahteen rahastoon, S-Pankki Säästäjä Maltilliseen ja S-Pankki Säästäjä Uskaliaaseen. Tämä onkin merkittävä osa säästösuunnitelmaa. (Säästäjä – säästä sukanvarteen osana arjen rahankäyttöäsi n.d.)

Säästäjä-palvelu löytyy S-Pankin tarjoamasta S-mobiilisovelluksesta, jota voivat käyttää kaikki asiakasomistajat (S-mobiilin käyttöehdot n.d.). Asiakasomistajia ovat kaikki ne asiakkaat, jotka liittyvät vähintään yhteen Osuuskauppaan asiakasomistajaksi (S-ryhmän osuuskaupat n.d.).

Säästäjä-rahastojen kulurakenteet ovat ennalta määritetyt ja lupaus S-Pankilla on, että rahastoista maksetaan juoksevia kuluja maksimissaan 0,5 prosenttia. Merkintä- ja lunastuspalkkioita rahastoissa ei ole. Molemmat S-Pankki Säästäjärahastot aloittivat toimintansa 12.6.2018, joten niiden ikä on vielä alle kaksi vuotta. Pitkää sijoitushistoriaa ei siis vielä ole niiden osalta nähtävissä. Rahastoja hallinnoi S-Pankki-konserniin kuuluva FIM Varainhoito Oy. Molemmat rahastot pääasiassa sijoittavat FIMin omiin rahastoihin. Tämä edesauttaa matalien kulujen ylläpitämistä. (Säästäjä – säästä osana arjen rahankäyttöäsi n.d.)

3.2 Säästämismenetelmät

Säästäjä-palvelun käyttöönotettua asiakkaalle avataan Säästäjä-keräilytili, joka on tavallisen pankkitilin tyyppinen tili, josta säästetyt varat sijoitetaan omatekemän sääs-

tötavoitteen mukaisesti Säästäjä-rahastoihin aina, kun Säästäjä-keräilytilin varat ylittävät 10 euroa. Asiakkaat, jotka haluavat vain säästää ilman sijoittamista, voivat säästää Säästäjä-keräilytilille, mikäli ovat näin valinneet tavoitteessaan. (Usein kysyttyä n.d.)

Säästäjä-palvelun säästämismenetelmiä ovat seuraavat:

- kertasäästäminen
- kuukausisäästäminen
- mikrosäästäminen
- bonuksen säästäminen.

Kertasäästämisellä tarkoitetaan sitä, että Säästäjä-keräilytilille siirretään S-tililtä valittu summa välittömästi. Asiakas voi valita säästettävän summan euron tarkkuudella. Tämä vaihtoehto sopiikin asiakkaalle silloin, kun hän haluaa normaalin säästötavoitteen lisäksi tehdä lisämerkintöjä. Kuukausisäästämisestä on kyse silloin, kun halutaan etukäteen päättää tietty summa, joka säästetään tavoitteeseen ennalta määriteltynä kuukauden päivänä. Säästäjä-palvelussa valittava kuukausisäästösumma voi olla mikä tahansa kokonaislukuinen euromäärä 1–500 euron väliltä. Myöskin säästöpäiväksi saa valita minkä tahansa päivän. (Säästäjä – säästä osana arjen rahankäyttöäsi n.d.)

Mikrosäästämisessä asiakas voi yhdistää oman kuluttamisensa säästämiseen. Tässä vaihtoehdossa säästetään valittu summa 0,50 €–5 €:n väliltä jokaisesta korttiostosta säästöön. Ostoa täytyy tehdä S-tiliin liitettyllä S-pankin myöntämällä pankkikortilla ja oston on oltava debit-puolelta eli pankkitilipuolelta tehty korttiosto. Tässä vaihtoehdossa säästettyjen eurojen määrä riippuu siitä, kuinka paljon korttia kuukausittain käyttää. Bonuksen säästämisessä kyse on käytännössä kaikista niistä varoista, joita asiakasomistajalle maksetaan etujenmaksutililleen. Etujen maksutiliksi valitaan tässä vaihtoehdossa Säästäjä-keräilytili. (Säästäjä – säästä osana arjen rahankäyttöäsi n.d.) Kaikista tyypillisin etu onkin bonus. Sen lisäksi S-pankin tarjoamilla pankkikorteilla maksaessa asiakasomistajat saavat maksutapaetua 0,5 prosenttia S-ryhmän toimipaikoissa tehdyistä ostoksistaan. Muita mahdollisia etuja ovat osuusmaksulle maksettava korko ja ylijäämänpalautus. (3.1 Asiakasomistajaetujen yleiset periaatteet n.d.)

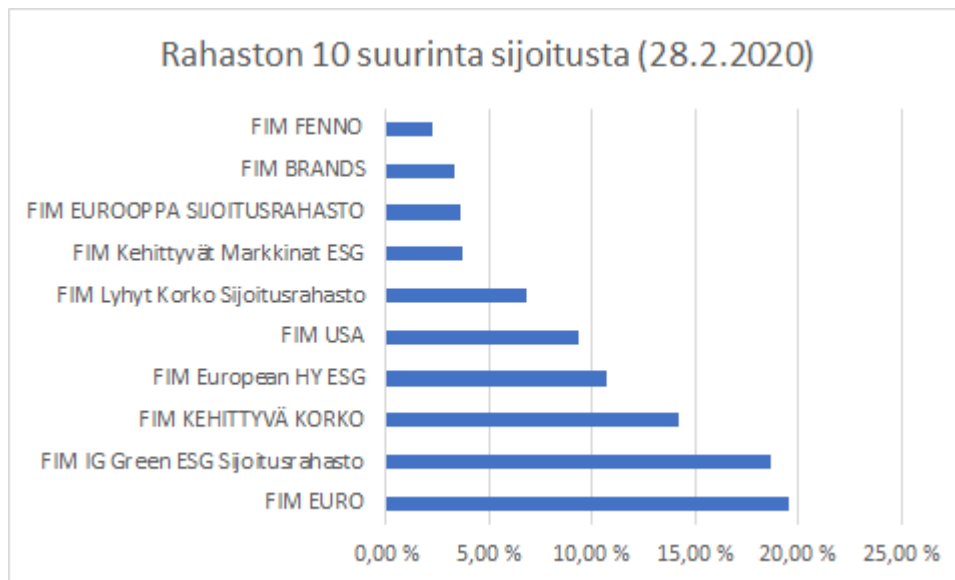
3.3 S-Pankki Säästäjä Maltillinen -rahasto

Säästäjä Maltillinen on korkopainotteinen rahastojen rahasto, joka sijoittaa rahaston varat maailmanlaajuisesti erilaisiin olemassa oleviin sijoitusrahastoihin. Sijoitusrahaston säännöissä kerrotaan Säästäjä Maltillisen arvopapereiden jakautumisen olevan seuraavanlainen:

- 1. 0–60 % on sijoitettuna osakkeisiin ja osakesidonnaisiin arvopapereihin ja näihin sijoittaviin sijoitusrahastoihin tai yhteissijoitusyrityksiin.*
- 2. 40–100 % on sijoitettuna korkoa tuottaviin arvopapereihin, matalariskisiin hedgerahastoihin ja näihin sijoittaviin sijoitusrahastoihin tai yhteissijoitusyrityksiin.*
(S-Pankki Säästäjä Maltillinen Sijoitusrahaston rahastokohtaiset säännöt n.d.)

Sääntöjen mukaisesti vähintään 40 prosenttia sijoitusrahaston arvosta tulee olla käytettynä tilanteen 2 mukaisesti, kun puolestaan esimerkiksi osakkeisiin ei sijoitusrahaston sääntöjen mukaan tarvitse olla välttämättä sijoitettuna lainkaan varoja.

Alla näkyvässä kuviossa esitetään kymmenen suurinta sijoitusta (ks. kuvio 3). Listauksessa näkyvät sijoitukset ovat kaikki FIMin rahastoja. Painotuksissa on huomattavissa melko suuria eroja. Kolme suurinta sijoitusta kattaa 52,4 % koko rahaston varoista.



Kuvio 3. Säästäjä Maltillinen -rahaston 10 suurinta sijoituskohdetta

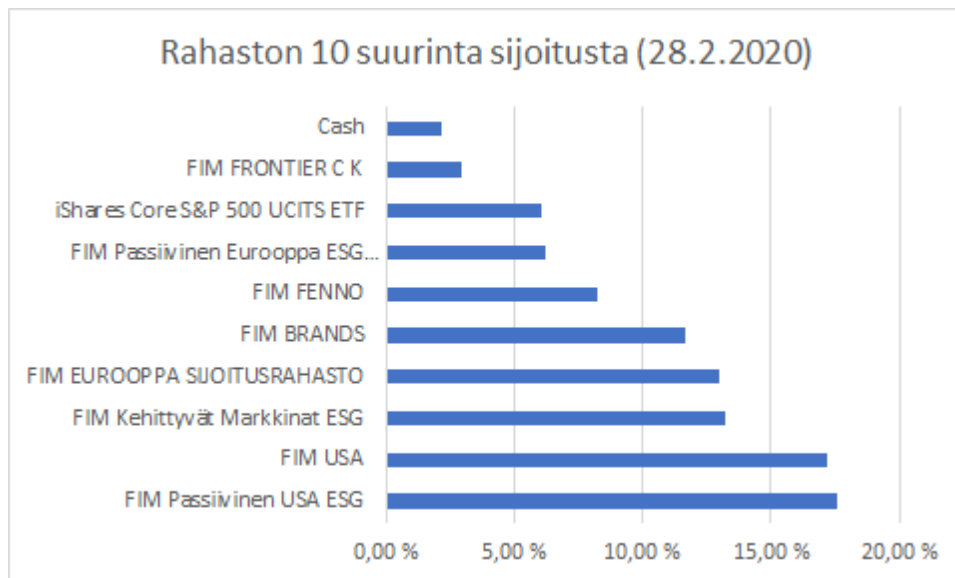
(Säästäjä Maltillinen n.d.)

3.4 S-Pankki Säästäjä Uskalias -rahasto

Säästäjä Uskalias on osakepainotteinen rahastojen rahasto, joka sijoittaa rahaston varat seuraavanlaisesti:

Rahaston varat sijoitetaan maailmanlaajuisesti lähinnä jo olemassa olevien sijoitusrahastojen ja yhteissijoitusyritysten osuuksiin siten, että rahaston varoista 0-100 % on sijoitettuna (i) osakkeisiin ja osakesidonnaisiin arvopapereihin ja näihin sijoittaviin sijoitusrahastoihin tai yhteissijoitusyrityksiin, taikka (ii) korkoa tuottaviin arvopapereihin, matalariskisiin Hedgerahastoihin ja näihin sijoittaviin sijoitusrahastoihin tai yhteissijoitusyrityksiin. (S-Pankki Säästäjä Uskalias sijoitusrahaston rahasto-kohtaiset säännöt n.d.)

Alla näkyvässä kuviossa esitetään rahaston kymmenen suurinta sijoituskohdetta (ks. kuvio 4). Tässäkin rahastossa sijoitusten painotuksissa on melko suuria eroja.



Kuvio 4. Säästäjä Uskalias -rahaston 10 suurinta sijoituskohdetta

(Säästäjä Uskalias n.d.)

Kolme suurinta kohdetta kattavat 48 prosenttia koko rahaston arvosta. Vaikka rahasto onkin rakennettu lähes kokonaan FIMin rahastojen ympärille, löytyy joukosta myös käteinen eli likvidi, nopeasti sijoitettavissa oleva raha. Tämän lisäksi noin 6 prosentin osuudella mukana on myös iShares Core S&P 500 UCITS ETF, eli 500 markkina-arvoltaan suuresta yhdysvaltalaisesta yrityksestä koostettu pörssinoteerattu rahasto. ETF-rahastot ovatkin yleensä todella matalakuluisia ja sopivat siitä syystä sijoituskohteeksi silloin, kun on tarkoitus koostaa todella matalakuluinen sijoitussalkku (ETF-rahastot ja ETF-sijoittaminen n.d.). Esimerkiksi kyseistä ETF:ää on ostettavissa Nordnet-sijoituspalvelusta 0,07 % vuotuisella hallinnointipalkkiolla (iShares Core S&P 500 UCITS ETF USD (Acc) n.d.).

4 Tutkimusasetelma

4.1 Tutkimusongelma ja -kysymykset

Tutkimusongelman ratkaisemiseksi tutkimusongelmasta johdetaan tutkimuskysymyksiä (Kananen 2011, 133). Tutkimusongelman tehtävänä on siis ohjata tutkimusta. Tutkimusongelmaan kiteytetään tutkittava aihe ja sen ongelma, jolle on tarkoitus löytää ratkaisu. Tutkimusongelmaksi valitaan sellainen asia, joka on ratkaistavissa. Ongelman määrittely ja rajaaminen on tutkimuksen onnistumisen kannalta avainasemassa. Jos tutkimusongelma on määritelty tai rajattu väärin, voi tutkimuskysymyksetkin ratkaista väärää ongelmaa. (Kananen 2015, 19, 41–42.)

Tämän opinnäytetyön tutkimuksen aihe rajataan käsittelemään vain opiskelijoita. Opiskelijoista suurin osa on vielä nuoria, joilla työelämä on vasta alkuvaiheessa. Mahdollisesti joitakin sidoksia pankkeihin on jo muodostunut opintolainan noston vuoksi. Osa opiskelijoista on alan vaihtajia, mutta edelleen työuraa on vielä edessäpäin. Valtion täysi-ikäisille, itsenäisesti asuville opiskelijoille tarjoamia tukia ovat opintoraha, jota maksetaan 250 €/opiskelukuukausi ja lainatakaus opintolainaan, jota on nostettavissa 650 €/opiskelukuukausi. Opiskelijoilla on myös mahdollista saada yleistä asumistukea samojen kriteerien mukaisesti kuin muillakin ihmisillä. (Opintotuki 2020-2021. 2020.) Opiskelijoiden tulovirta onkin hyvin erilainen verrattuna muihin ihmisryhmiin, sillä iso osa mahdollisista käytettävissä olevista varoista on lainaa, jota kaikki opiskelijat eivät halua nostaa.

Pankkien näkökulmasta opiskelijoiden sitouttaminen heidän palveluidensa pariin onkin tärkeässä roolissa, sillä edessä oleva työura on mahdollistava tekijä tuleville asuntolainoille ja sijoituspalveluiden käytölle. Näistä syistä onkin tärkeää selvittää uuden Säästäjä-palvelun soveltuvuus juuri opiskelijoiden säästämisen ja sijoittamisen tarpeisiin.

Tämän opinnäytetyön tutkimusongelma on seuraava:

Soveltuuko S-Pankin Säästäjä-palvelu opiskelijalle säästämisen ja sijoittamisen välineeksi?

Tutkimusongelman ratkaisemiseen käytetään apuna tutkimuskysymyksiä. Tutkimuskysymykset edesauttavat tutkimusongelman ratkaisemista, sillä yleensä niihin on helppompaa vastata kuin tutkimusongelmaan suoraan. (Kananen 2015, 55.) Tutkimusongelman ratkaisemiseksi käytetään tässä opinnäytetyössä seuraavia tutkimuskysymyksiä:

Minkälaisia säästäjiä ja sijoittajia opiskelijat ovat?

Minkälaiseen säästämiseen ja sijoittamiseen Säästäjä-palvelu soveltuu?

Ensimmäisen tutkimuskysymyksen avulla selvitetään, minkälaisia säästäjiä ja sijoittajia opiskelijat ovat sekä sitä, minkälaista riskiä he haluavat ottaa sijoituksilleen. Tutkittavaksi opiskelijaksi soveltuu yhtä hyvin täysin kokemattomat säästäjät ja sijoittajat kuin myös kokeneemmatkin.

Toinen tutkimuskysymys liittyy Säästäjä-palvelun tutkimiseen. Tarkoituksena on selvittää, minkälaisille säästäjälle ja sijoittajille palvelu soveltuu. Tavoitteena on tutkia Säästäjä-palvelussa tarjolla olevia säästämismenetelmiä, säästäjärahastoja ja niiden kulurakennetta sekä rahastojen hajautusta.

4.2 Tutkimusote ja -menetelmä

Tutkimusote valitaan sen mukaan, mikä sopii parhaiten tutkimusongelman ratkaisuun. Tutkimusotteena voidaan käyttää laadullista eli kvalitatiivista tutkimusta tai määrällistä eli kvantitatiivista tutkimusta. Tietyissä tilanteissa myös näiden tutkimusotteiden yhdistäminen voi olla tarpeen. (Kananen 2015, 63.)

Tämän tutkimuksen tutkimusotteena hyödynnetäänkin sekä kvantitatiivista että kvalitatiivista tutkimusta. Kvantitatiivinen tutkimus sopii käytettäväksi silloin, kun tutkittava ilmiö tunnetaan ja siihen vaikuttavia tekijöitä voidaan etukäteen määrittää. Tämän jälkeen ilmiöön vaikuttavia tekijöitä eli muuttujia ja niiden välisiä suhteita mitataan määrällisesti. (Kananen 2011, 12.) Laadullista tutkimusta käytetään silloin, kun

tutkittavasta asiaa ei tunneta hyvin tai käsiteltävästä ilmiöstä halutaan saada hyvä kuvaus. Laadullista tutkimusta käytetään myös silloin, kun käsitellään jotakin yksittäistä asiaa eikä asioiden joukkoa. (Kananen 2017, 33, 36.)

Tutkimusmenetelmien avulla tutkija ratkaisee opinnäytetyön tutkimusongelman. Valittaviin tutkimusmenetelmiin kuuluvat aineistonkeruu- ja analyysimenetelmät ja näiden kokonaisuutta kutsutaan tutkimusotteeksi. Tyypillisiä aineistonkeruumenetelmiä laadulliselle tutkimukselle ovat muun muassa havainnointi, teemahaastattelut ja erilaiset dokumentit. Määrällisessä tutkimuksessa puolestaan hyödynnetään kyselyjä ja tilastoja. (Kananen 2015, 63, 65.)

4.3 Aineistonkeruu ja -analyysimenetelmät

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa tyypillisin aineistonkeruumenetelmä on kyselylomake (Kananen 2011, 12). Myös tässä tutkimuksessa hyödynnetään kyselylomaketta aineistonkeräämiseen. Kysely valmistetaan ja vastaukset kerätään Wepropol-ohjelmalla. Ennen virallista kyselyä kyselylomaketta testataan sen toimivuuden selvittämiseksi. Kyselyn tavoitteena on kerätä aineistoa analysoitavaksi ensimmäisen tutkimuskysymyksen ratkaisemiseksi.

Tutkimuksen aineistonkeräämiseksi tulee suunnitella käytettävä otantamenetelmä. Perusjoukko tarkoittaa havaintoyksiköiden kokonaisuutta, jota harvoin kokonaisuudessaan lähdetään tutkimaan. Perusjoukkoa pienemmät havaintoyksikköjoukot jaetaan otoksiin ja näytteisiin. Otos muodostuu sattumanvaraisesti ja jokaisella otoksen havaintoyksiköllä on yhtä suuri todennäköisyys tulla valituksi. (Mattila 2003). Rajallisten aineistonkeruuresurssien vuoksi tässä tutkimuksessa ei voida kerätä perusjoukosta sattumanvaraista otosta ja tästä syystä otantamenetelmänä käytetäänkin näyttä, jonka rajalliset mahdollisuudet saada perusjoukkoon yleistettäviä tutkimustuloksia tiedostetaan.

Kvalitatiivista tutkimusta hyödynnetään toisen tutkimuskysymyksen ratkaisemiseksi. Toisen tutkimuskysymyksen ratkaisemista varten kerättävä aineisto muodostuu valmiista dokumenteista ja tiedoista, joita on tarjolla pääasiassa S-pankin nettisivuilla.

Näitä tarjolla olevia materiaaleja ovat esimerkiksi molempien rahastojen avaintietoesitteet ja rahastoesitteet sekä muut tiedot, joita S-Pankki sivuillaan tarjoaa. Niiden lisäksi tutkittavaa aineistoa on myös itse Säästäjä-palvelu S-Mobiili-sovelluksen sisässä.

Käytettäviin kvantitatiivisiin analyysimenetelmiin kuuluu Wepropolin oma Wepropol Analytics -moduuli, jonka sisältä löytyy Professional Statistics kvantitatiivista analyysintekoa varten. Sitä tullaan käyttämään ristiintaulukointiin ja korrelaatioanalyysiin. Lisäksi Khiin neliötestin avulla etsitään tilastollisesti merkitseviä löydöksiä ja asioita, joita puolestaan ei voida pitää tilastollisesti merkitseväenä. Tämän lisäksi aineisto vietään myös Excel-taulukko-ohjelmaan, jossa analyysintekoa voidaan jatkaa muun muassa luomalla analyysiä helpottavia kuvioita ja taulukoita.

Laadullisen tutkimuksen osalta Kanasen (2017) mukaan pienet aineistomäärät ovat sellaisia, joissa tutkija voi löytää ratkaisun työnsä tavoitteelle lukemalla ja kuuntelemalla aineistoa. Isommissa aineistomäärissä tarvitaan lisäksi teknisiä aineistojen käsitelymenetelmiä, kuten litterointia, koodausta ja luokittelua. (Kananen 2017, 133). Toisen tutkimuksen analysointi muodostuukin ratkaisua varten kerättyjen valmiiden aineistojen lukemisesta ja tutkimisesta. Tämä tapa riittää tarkasteluun, sillä työtä varten ei kerätä mitään uutta laadullisesti tutkittavaa aineistoa, joka vaatisi teknisiä käsitelymenetelmiä.

4.4 Luotettavuustarkastelu

Kanasen (2015) mukaan tutkimuksen luotettavuudesta pitäisi pitää huolta jo tutkimuksen teon alkutaipaleella. Liian usein luotettavuutta pohditaan vain jälkikäteen. Tärkeimpänä tutkimuksen luotettavuudesta on vastuussa tutkija itse ja hänen tekemät valintansa. Esimerkkinä teoria saatetaan valita sen mukaan, mikä tukee tutkijan löytämiä tuloksia. (Kananen 2015, 337–338.) Jos luotettavuuteen keskityttäisiin vain lopuksi, ei siihen siis enää voisi mitenkään vaikuttaa.

Tutkimuksien tarkoituksena on aina saada tutkimukseen liittyvää mahdollisimman luotettavaa ja totuudenmukaista tietoa. Kvantitatiivisissa tutkimuksissa luotettavuutta tarkastellaan reliabiliteetin ja validiteetin avulla, jotka molemmat tarkoittavatkin luotettavuutta, mutta hieman eri näkökulmasta. Validiteetilla tarkoitetaan sitä, että tutkimuksessa tutkitaan ja mitataan oikeita asioita tutkimusongelman ratkaisemiksi. Ne mittarit tai tutkimustavat, jotka mittaavat oikeata asiaa, ovat valideja. Reliabiliteetilla tarkastellaan tutkimuksen pysyvyyttä eli sitä, onko tutkimus toistettavissa. Toisin sanoen, jos sama tutkimus tehtäisiin uudestaan, saataisiin samat tutkimustulokset. (Kananen 2011, 118–119, 121.)

Tämän tutkimuksen tutkimusmateriaalista johdetun kyselylomakkeen kysymysten tulisi mitata niitä asioita, joita tutkimuksessa on tarkoitus selvittää. Mikäli tutkimustulokset eivät vastaa tutkimusongelmaan, ei kyselylomakkeen kysymykset ole olleet valideja tai riittäviä ja todennäköisesti teoriassa ei ole keskitytty oikeisiin asioihin tai se on puutteellista.

Tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttavat myös kyselyyn vastanneiden määrä ja vastausprosentti (Kananen 2015, 282). Jos vastaajia on todella vähän, vaikuttaa se tutkimuksen luotettavuuteen. Tämän lisäksi tutkimuksen luotettavuutta varmistetaan sillä, ettei siihen vastaa kukaan sellainen, joka ei ole opiskelija eli ei kuulu perusjoukkoon. kyselyn ensimmäisen kysymyksen ”Opiskeletko?” avulla. Kaikki ne vastaajat, jotka eivät ole opiskelijoita, karsitaankin tämän kysymyksen avulla pois lopettamalla kysely tähän kysymykseen ja siirtämällä vastaajat Kiitos vastauksesta -sivulle.

5 Tutkimustulokset

5.1 Tutkimuksen toteutus

Tutkimus toteutettiin Webropol-kyselyllä. Ennen kyselyn lähettämistä kyselyä testattiin neljälle opiskelijalle, jotka olivat tekemässä opinnäytetöitään. Tällä tapaa kyselystä saatiin korjattua vaikeasti ymmärrettävät kohdat ja paranneltua kyselyä. Kysely päätettiin olla jakamatta laajalti esimerkiksi toimeksiantajan eli Osuuskauppa Keski-maan sosiaalisissa kanavissa tai S-Pankin nettisivuilla. Myöskään fyysisesti S-pankin pisteissä kyselyä ei jaettu. Tutkimuksen oli tarkoitus toimia vain esiselvityksenä Säästäjä-palveluksen sopivuudesta opiskelijoille ja mahdollisia laajempia tutkimuksia voidaan suunnitella myöhemmin harkinnan mukaan. Kyselyn jakaminen tapahtui tutkimuksen tekijän omien kanavien kautta.

Valmis Webropol-kysely (liite 1) lähetettiin tutkimuksen tekijän henkilökohtaisten kontaktien kautta 121 opiskelijalle, mistä muodostui tutkimuksen näyte. Kyselyyn vastasi 41 henkilöä. Kyselyn perusjoukkona olivat opiskelijat. Kyselyn ensimmäisen kysymyksen ”Opiskeletko?” avulla karsittiin pois ne vastaajat, jotka eivät olleet enää opiskelijoita, sillä oli mahdollista, että jotkut kontakteista eivät olleet enää opiskelijoita. Heidän kohdallaan kysely päättyi ”Kiitos vastauksesta!” -lopetustekstiin. Kaksi vastaajista ei ollut opiskelijoita, joten heidän vastauksiaan ei kerätty kyselyssä. Näin ollen kyselyyn vastanneiksi luetaan 39 vastaajaa. Vastausprosentti kyselyyn muodostuu 39 vastaajasta, kun näyte oli 121. Vastausprosentiksi näin ollen muodostui 32 prosenttia, jota voidaan pitää netissä jaettavalle kyselylomakkeelle erittäin hyvänä vastausprosenttina.

Tutkimuksen vastanneiden määrä ei riittänyt kuitenkaan määrittämään koko perusjoukkoa. Tästä syystä tutkimukseen saatuja vastauksia analysoidaan tutkimukseen vastanneina eikä yleistetä koko perusjoukkoon. Tutkimuksen avulla voitiin kuitenkin saada suuntaa antavaa tietoa tutkimusongelman ratkaisemiseksi.

5.2 Taustatiedot

Alla näkyvässä taulukossa esitellään kyselyyn vastanneiden opiskelijoiden sukupuoli-jakauma (ks. taulukko 1). Kyselyyn vastanneista 67 prosenttia oli naisia ja 33 prosenttia miehiä. Kukaan kyselyyn vastanneista ei valinnut sukupuolta selvittävään kysymykseen vastausvaihtoehdolla ”En halua vastata”.

Taulukko 1. Vastaajien sukupuolijakauma

	N	%
Mies	13	33 %
Nainen	26	67 %
En halua vastata	0	0 %
Yhteensä	39	100 %

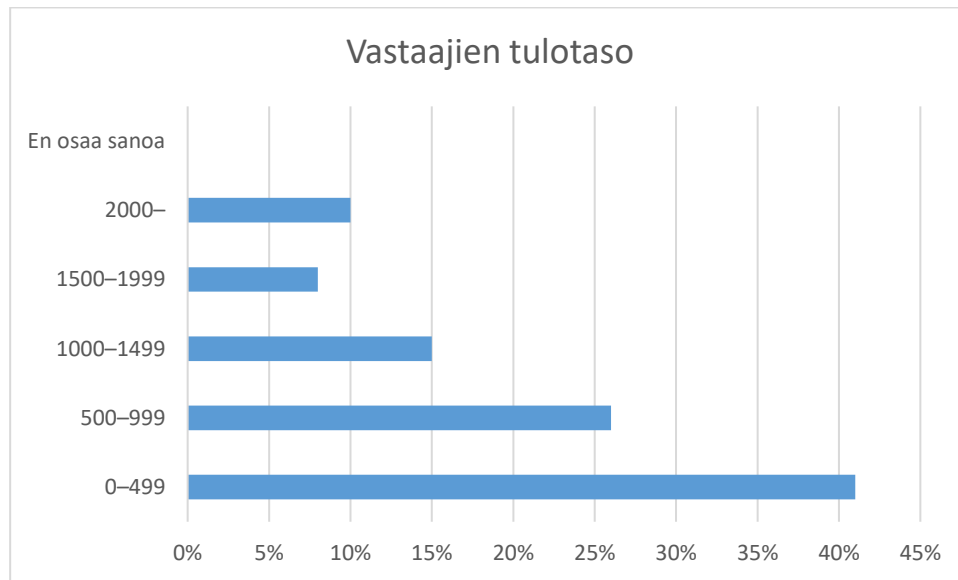
Seuraavana taustatietona selvitettiin vastaajien ikäjakaumaa (ks. taulukko 2). Kyselyyn vastanneista opiskelijoista suurin osa, melkein 70 prosenttia, kuului 23–26-vuotiaiden ikähaarukkaan. Noin 18 prosenttia vastaajista oli puolestaan 18–22-vuotiaita. Kaikki vastaajat olivat yli 18-vuotiaita, mutta alle 35-vuotiaita.

Taulukko 2. Vastaajien ikäjakauma

	N	%
Alle 18-vuotias	0	0 %
18–22-vuotias	7	18 %
23–26-vuotias	27	69 %
27–30-vuotias	3	8 %
31–35-vuotias	2	5 %
36–40-vuotias	0	0 %
Yli 40-vuotias	0	0 %
Yhteensä	39	100 %

Alla näkyvässä kuviossa kuvastetaan kyselyyn vastanneiden opiskelijoiden bruttotuloja kuukaudessa (ks. kuvio 5). Kaikki 39 kyselyyn vastannutta kertoi bruttotulonsa.

41 prosenttia vastanneista eli 16 vastaajaa kuului alimpaan tulotasoon eli 0–499 euroa ansaitseviin. Toiseksi yleisin vastausvaihtoehto oli 500–999 euroa. 10 vastaajaa eli 26 prosenttia kuului tähän tulotasohaarukkaan.



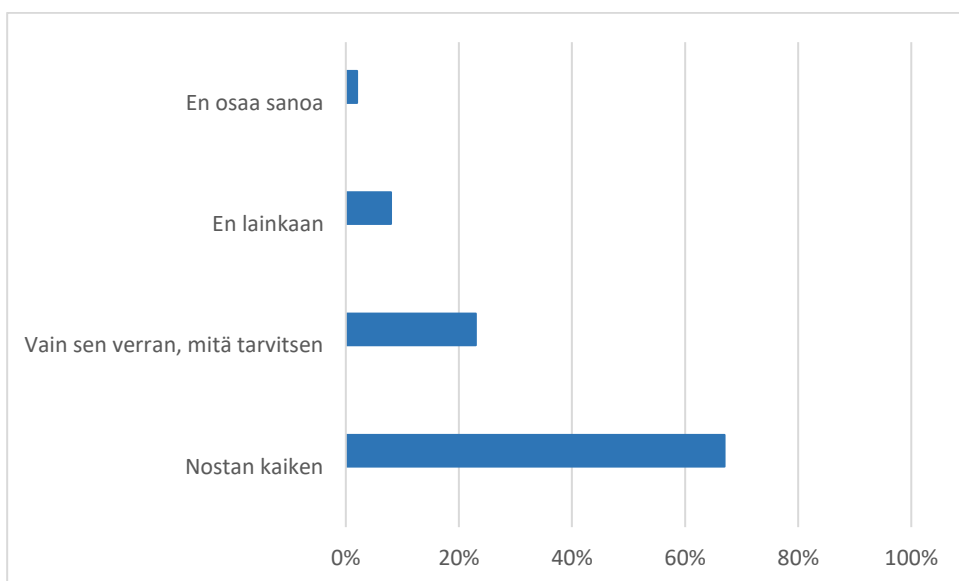
Kuvio 5. Vastaajien tulotaso

Kokonaisrahatilanteeseen vaikuttaa se, nostaako opiskelija opintolainaa. Opintolainaa nostaneiden kyselyyn vastanneiden opiskelijoiden määrää selvitettiin yhdessä kysymyksessä. Selvästi suurin osa kyselyyn vastanneista opiskelijoista kertoi nostavansa opintolainaa. Tähän ryhmään lukeutui 90 prosenttia vastaajista. Vain 10 prosenttia vastaajista ei ollut nostanut opintolainaa ja heistäkin 25 prosenttia harkitsi nostavansa, muttei ollut nostanut vielä (ks. kuvio 6).



Kuvio 6. Vastaajien opintolainan nostaminen

Viimeisenä taustatietona selvitettiin kyselyyn vastanneiden opiskelijoiden opintolainan suunnitellun noston määrää. Kyselyyn vastanneista 67 prosenttia suunnitteli nostavansa kaiken mahdollisen opintolainan. 23 prosenttia sanoi nostavansa vain sen, mitä tarvitsee. Vain 8 prosenttia vastaajista suunnitteli jättävänsä opintolainan nostamatta kokonaan (ks. kuvio 7).



Kuvio 7. Vastaajien suunnitelmat nostettavan opintolainan määrästä

5.3 Opiskelijoiden säästäminen ja sijoittaminen

Kyselyyn vastanneista selvästi suurin osa kertoi säästävänsä tällä hetkellä (ks. taulukko 3). Heidän osuutensa oli 72 prosenttia vastaajista. Vain noin joka neljäs kyselyyn vastanneista (28 %) ei säästänyt vastaushetkellä.

Taulukko 3. Vastaajien säästäminen tällä hetkellä

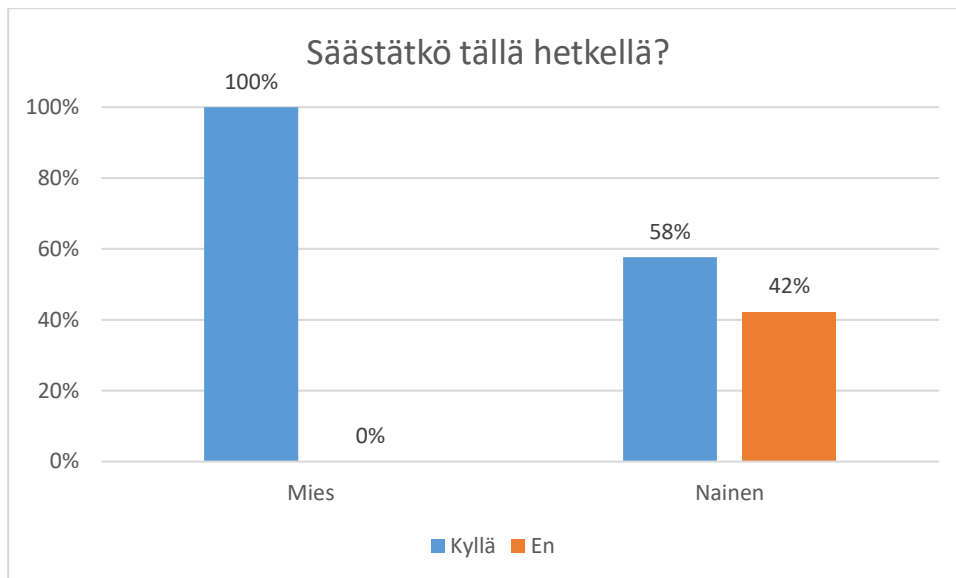
	N	%
Kyllä	28	72 %
En	11	28 %
Yhteensä	39	100 %

Sijoittamisen osalta vastaukset jakoutuivat paljon tasaisemmin (ks. taulukko 4). Alle puolet (44 %) vastaajista sanoi sijoittavansa ja yli puolet (56 %) puolestaan ei.

Taulukko 4. Vastaajien sijoittaminen tällä hetkellä

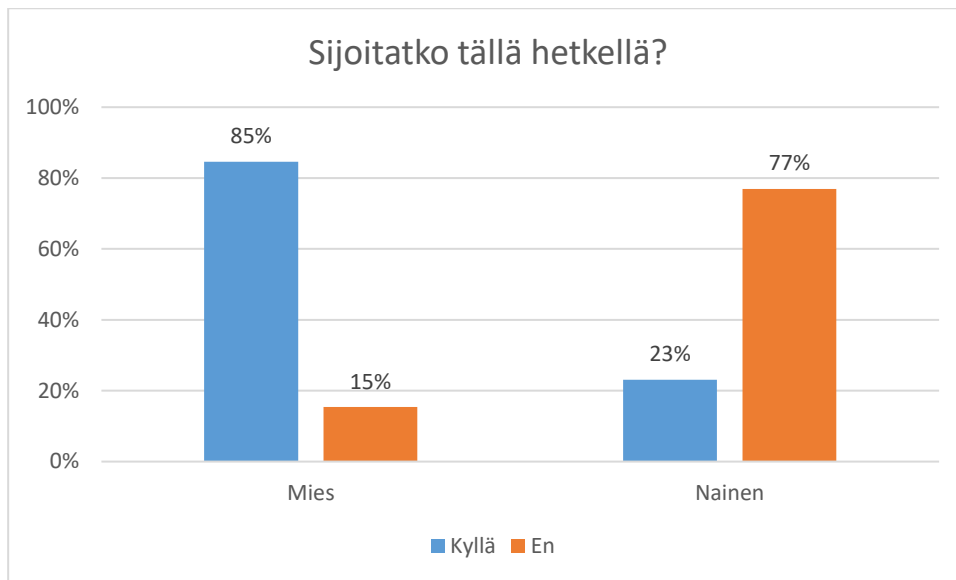
	N	%
Kyllä	17	44 %
En	22	56 %
Yhteensä	39	100 %

Ristiintaulukoidessa sukupuolen vaikutusta senhetkiseen säästämiseen selvisi, että kyselyyn vastanneista miesopiskelijoista kaikki säästivät vastaamishetkellä, kun puolestaan naisopiskelijoiden osalta vastaava luku oli 58 prosenttia (ks. kuvio 8). Tilastollisesti tämä tulos on merkitsevä ($\chi^2(1) = 7,66$; $p = 0,006$). Tuloksiin piti kuitenkin suhtautua varauksella, koska kaikki testin kriteerit eivät täyttyneet.



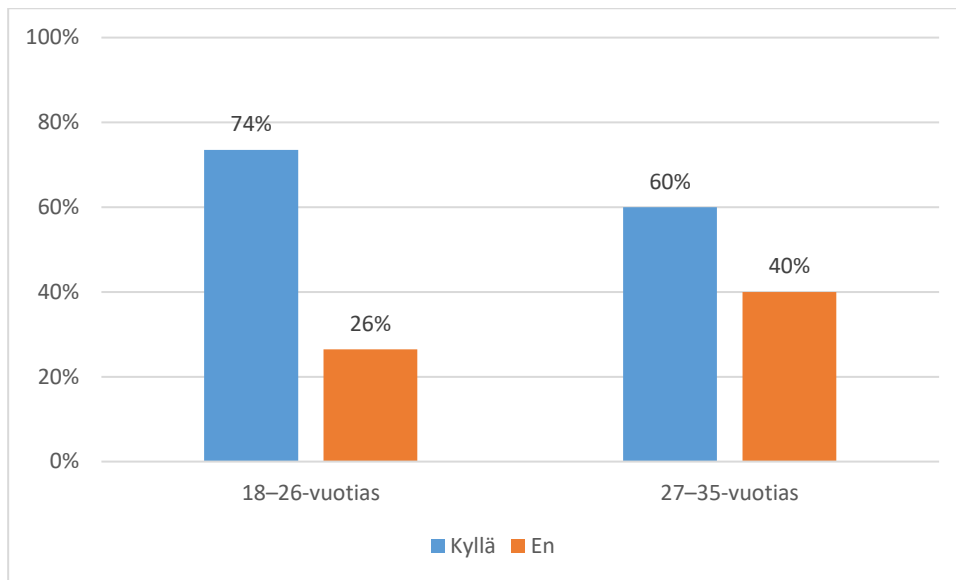
Kuvio 8. Sukupuolijaottelu säästämisen osalta

Tutkittaessa sukupuolen vaikutusta senhetkiseen sijoittamiseen selvisi, että myös sijoittamisen suhteen oli nähtävissä samantyyppisiä tuloksia kuin säästämisen osalta (ks. kuvio 9). Kyselyyn vastanneiden miesten osalta myös sijoittaminen oli selvästi yleisempää, sillä 85 prosenttia miehistä kertoi sijoittavansa. Vain vajaa neljäsosa (23 %) naisista kertoi sijoittavansa vastaushetkellä. Tuloksia voidaan pitää tilastollisesti erittäin merkitsevästä ($\chi^2(1) = 13,35; p = 0,000$). Tuloksiin pitää kuitenkin suhtautua varauksella, koska kaikki testin kriteerit eivät täyttyneet.



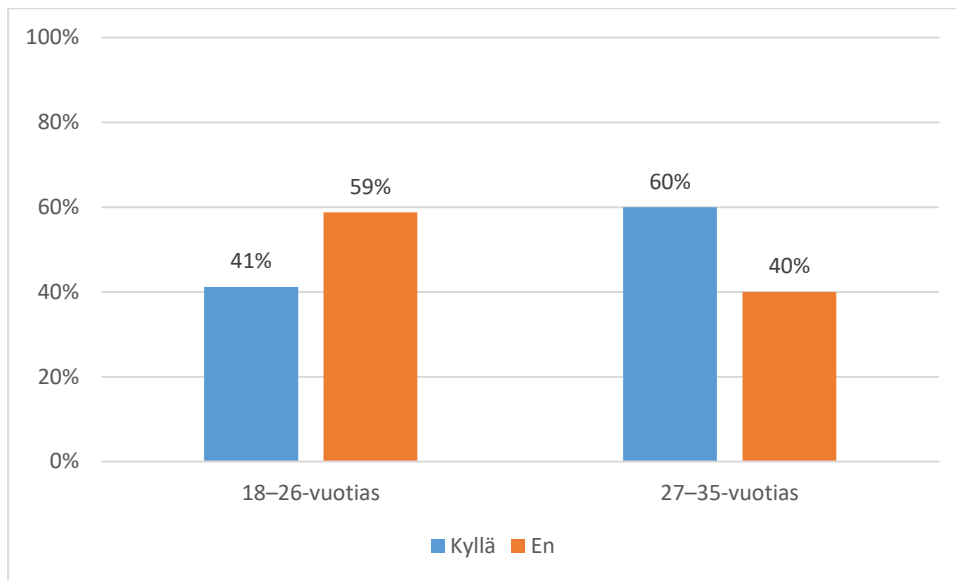
Kuvio 9. Ristiintaulukointi sukupuolen ja sijoittamisen osalta

Seuraavaksi tutkittiin kyselyyn vastanneiden opiskelijoiden iän vaikutusta säästämiseen ja tehtiin ristiintaulukointi iän ja säästämisen välille. Ristiintaulukoinnin helpottamiseksi ikähaarukat jaettiin kahteen eri ryhmään, jotka kattoivat kaikki kyselyyn vastanneet opiskelijat. Nämä ikähaarukat olivat 18–26-vuotiaat ja 27–35-vuotiaat. 18–26-vuotiaista 74 % säästivät tällä hetkellä, kun vastaava lukema 27–35-vuotiaiden välillä oli 60 % (ks. kuvio 10). Tuloksia ei voida pitää tilastollisesti merkitsevänä ($\chi^2(1) = 0,39$; $p = 0,530$). Tuloksiin pitää kuitenkin suhtautua varauksella, koska kaikki testin kriteerit eivät täytyneet.



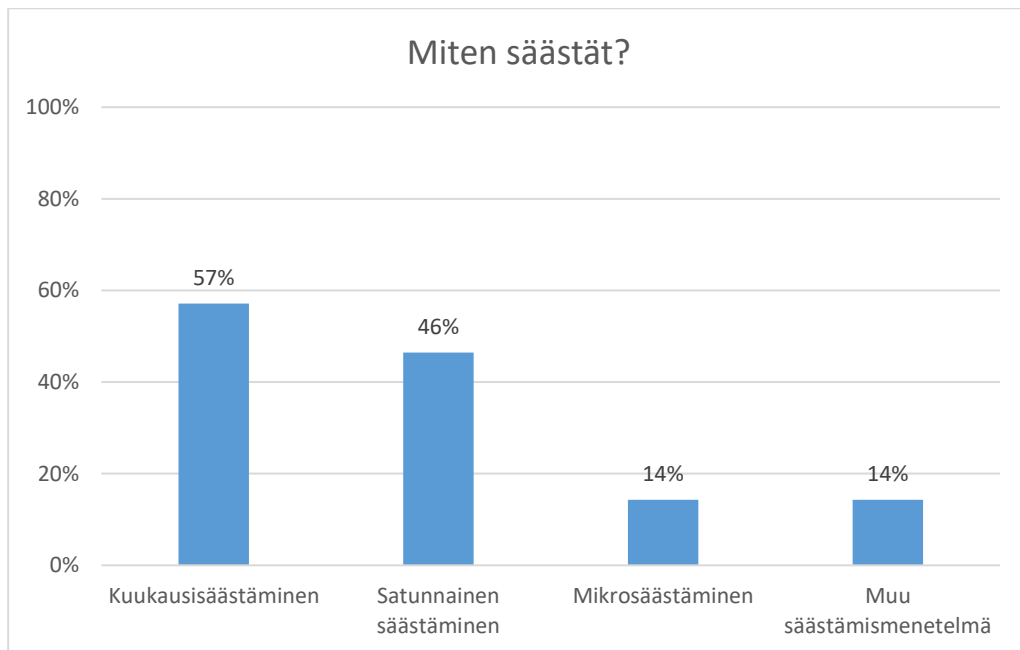
Kuvio 10. Ristiintaulukointi iän ja säästämisen osalta

Seuraavaksi tutkittiin iän vaikutusta sijoittamiseen ja tehtiin ristiintaulukointi iän ja sijoittamisen välille. Ristiintaulukoinnin helpottamiseksi myös tässä kohtaa ikähaaru-
kat jaettiin kahteen osioon eli 18–26-vuotiaisiin ja 27–35-vuotiaisiin. Kyselyyn vastan-
neista 18–26-vuotiaista opiskelijoista 41 % kertoi sijoittavansa, kun puolestaan 27–
35-vuotiaiden osalta lukema oli 60 prosenttia (ks. kuvio 11). Tulos ei ole tilastollisesti
merkittävä ($\chi^2(1) = 0,63$; $p = 0,428$). Tuloksiin pitää kuitenkin suhtautua varauksella,
koska kaikki testin kriteerit eivät täytyneet.



Kuvio 11. Ristiintaulukointi iän ja sijoittamisen osalta

Kyselyssä selvitettiin myös kyselyyn vastanneiden opiskelijoiden säästämismenetelmiä. Vain ne kyselyn vastaajista, jotka ilmoittivat säästävänsä tällä hetkellä, pääsivät vastaamaan tähän kysymykseen. Kaksi säästämismenetelmää nousi kyselyssä suosituimmiksi. Selvästi yli puolet (57 %) kysymykseen vastanneista kertoi säästävänsä kuukausittain. Vajaa puolet (46 %) kysymykseen vastanneista kertoi säästävänsä satunnaisesti. 14 prosenttia kysymykseen vastanneista mikrosäästivät ja 14 prosentilta kysymykseen vastanneista löytyi muita säästämismenetelmiä (ks. kuvio 12). Muut säästämismenetelmät -vaihtoehdon valinneet vastaajat saivat kertoa vastauksensa avoimella vastauksella. Näitä olivat asp-tilisäästäminen, lahjarahojen säästäminen käteissäästöihin, rahasto-osuuksien osto ja bonukset sijoitustilille. Osa avoimista vastauksista sisälsikin siis säästämiskohteita eikä menetelmiä. Lahjarahojen säästäminen oli avoimista vastauksista ainut, jossa oli lueteltu erillinen säästämismenetelmä.



Kuvio 12. Vastaajien säästämismenetelmät (N=28)

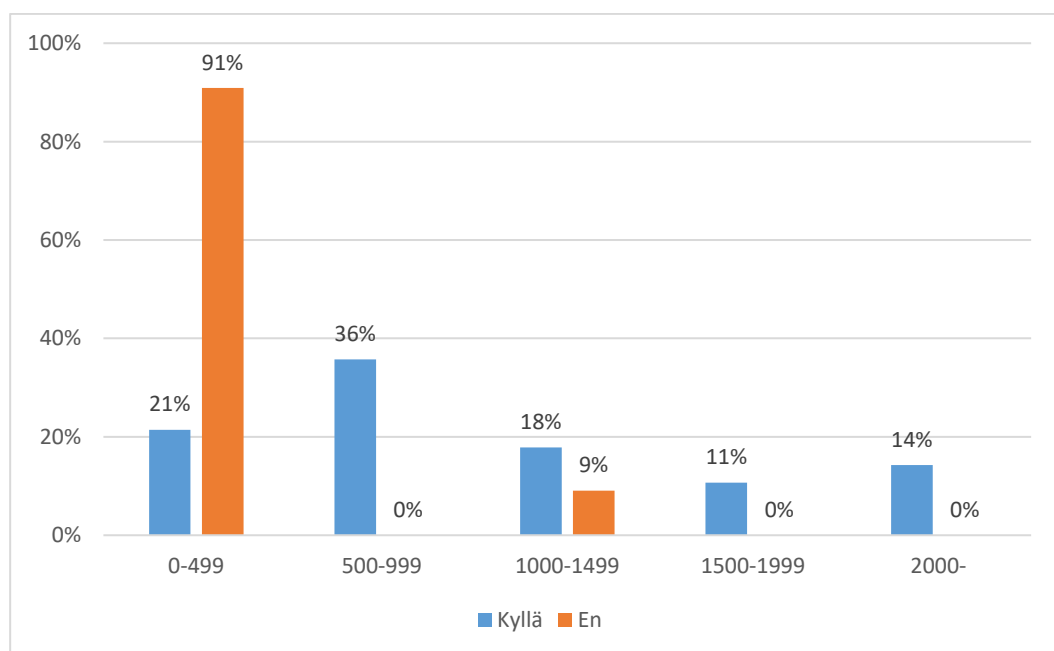
Kyselyssä selvitettiin myös syitä sille, mikäli vastaaja ilmoitti, ettei säästä tällä hetkellä (ks. taulukko 5). Näitä vastaajia oli 11 kappaletta. Lähes kaikki (91 %) vastaajat ilmoittivat syyksi sen, ettei yli määräistä rahaa jää menojen jälkeen jäljelle. Vain yksi vastaaja (9 %) ilmoitti syyksi sen, ettei ole löytänyt sopivaa säästämistapaa itselleen.

Taulukko 5. Vastaajien syitä, miksi ei säästä tällä hetkellä (N=11)

	N	%
En ole vielä löytänyt minulle sopivaa tapaa säästää	1	9 %
Minulla ei jää ylimääräistä rahaa menojen jälkeen	10	91 %
Säästäminen ei kiinnosta minua	0	0 %
Jokin muu syy, mikä?	0	0 %
En osaa sanoa	0	0 %
Yhteensä	11	100 %

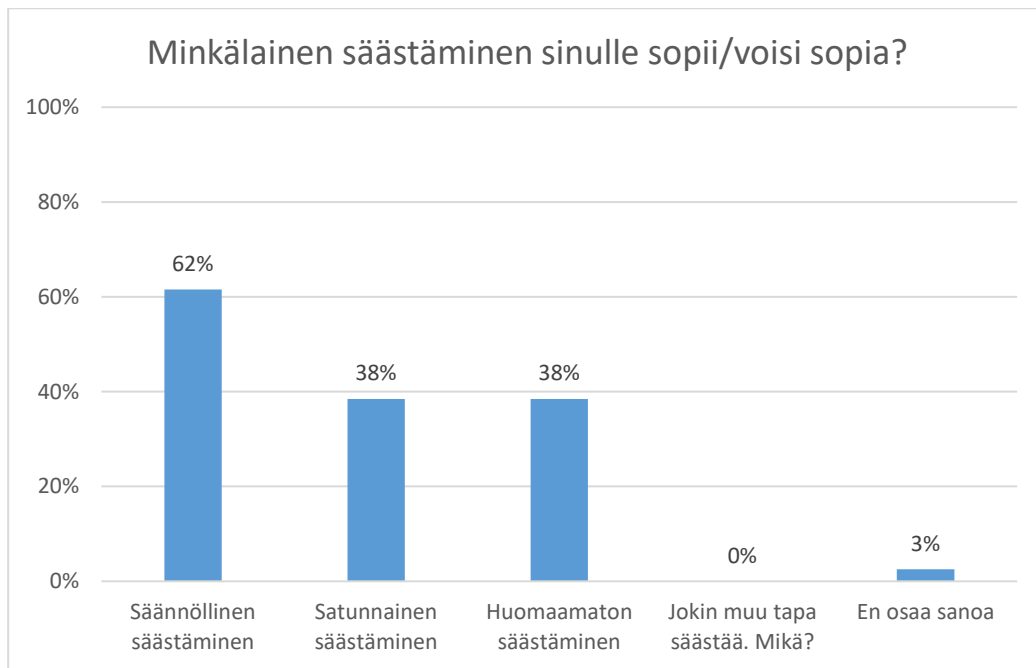
Alla näkyvässä kuviossa (ks. kuvio 13) tehtiin jakauma tulotason ja vastaushetken säästämisen väliltä. Siniset palkit kuvastavat niitä vastaajia, jotka kertoivat säästävänsä tällä hetkellä ja oranssit palkit puolestaan niitä, jotka eivät. Palkit ovat jaettu

tulotasojen mukaan omiin ryhmiinsä. Kuvion prosentit on jaoteltu säästämisen mukaan eli siniset palkit vastaavat kysymykseen “Montako prosenttia tällä hetkellä säästäväistä vastaajista kuuluu kyseiseen tulotasoon?” ja puolestaan oranssit palkit vastaavat kysymykseen “Montako prosenttia vastaajista, jotka eivät säästä tällä hetkellä, kuuluvat kyseiseen tulotasoon?”. Kuviosta tärkein erottuva tekijä on se, että ne vastaajat, jotka eivät säästäneet vastaushetkellä, kuuluivat 91 prosenttisesti alimpaan tulotasoon, eli 0–499 euron kuukausituloihin.



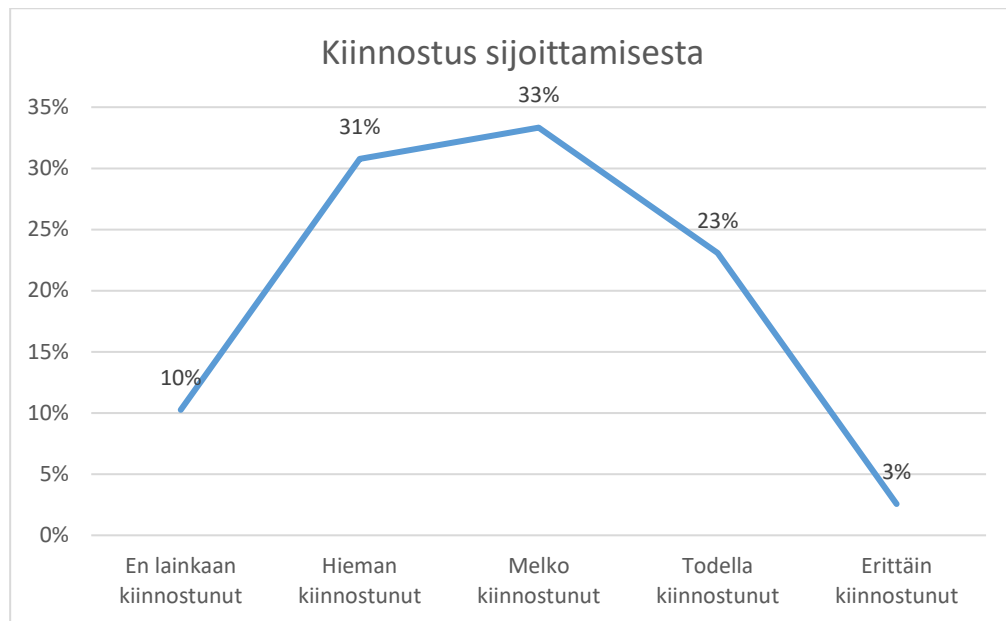
Kuvio 13. Vastaajien jakauma säästämisen ja tulotason mukaan

Myös vastaajille sopivia säästämisen tapoja selvitettiin kyselyssä. Tämä oli monivalintakysymys, eli vastaaja sai valita useamman vastausvaihtoehdon. Suosituimmaksi vaihtoehdoksi nousi säännöllinen säästäminen. Sen valitsi 62 prosenttia vastaajista. Tasoihin jäivät sekä satunnainen säästäminen (38 %), että huomaamaton säästäminen (38 %). Vain yksi vastaaja (3 %) oli valinnut vaihtoehdon “en osaa sanoa”. (Ks. kuvio 14.)



Kuvio 14. Vastaajille sopivat säästämistavat

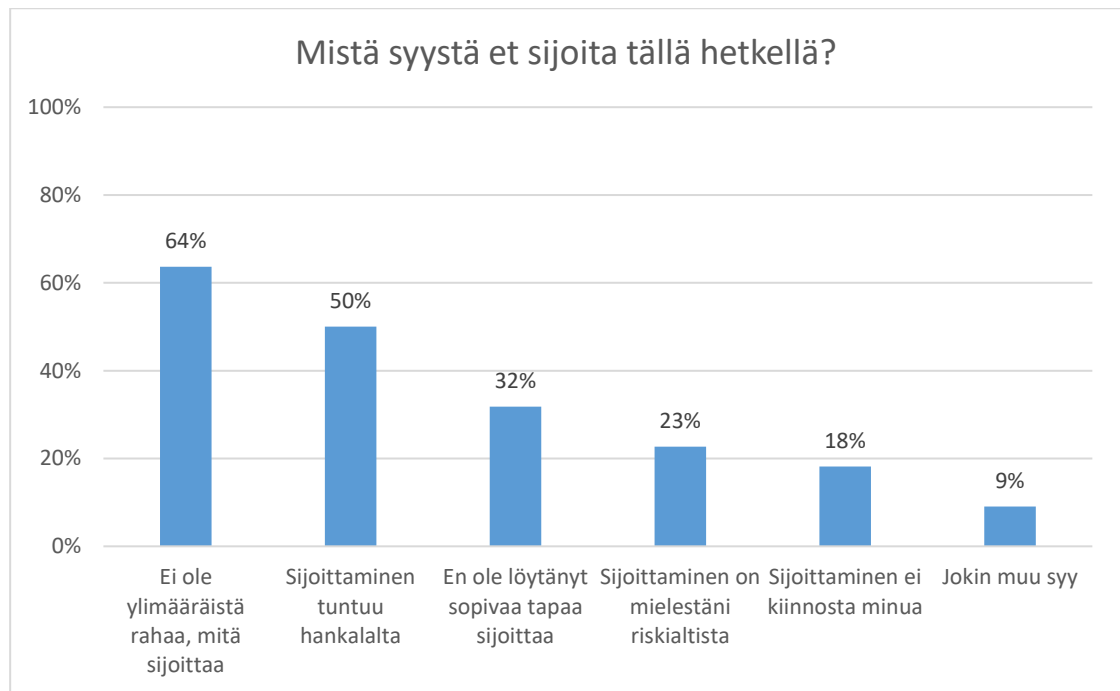
Myös vastaajien kiinnostusta sijoittamisesta selvitettiin. Asian havainnollistamiseksi kuvataan viivakaavion avulla kyselyyn vastanneiden opiskelijoiden kiinnostusta sijoittamisesta. Noin joka kolmas (33 %) kertoi olevansa melko kiinnostunut sijoittamisesta. Vajaa kolmasosa vastaajista (31 %) kertoi olevansa hieman kiinnostunut sijoittamisesta. Todella kiinnostuneita vastaajista oli 23 prosenttia. 10 prosenttia vastaajista ei ollut lainkaan kiinnostunut sijoittamisesta. Vain 3 prosenttia vastaajista kertoi olevansa erittäin kiinnostunut sijoittamisesta. Vaihtoehdot arvotettiin 1–5. Vastausvaihtoehto “en lainkaan kiinnostunut” tarkoitti numeroa 1 ja “erittäin kiinnostunut” sai arvosanan 5. Kyselyyn vastanneiden keskiarvo oli 2,77 ja vastausten mediaani oli 3, joka tarkoitti melko kiinnostunutta. (Ks. kuvio 15.)



Kuvio 15. Vastaajien kiinnostus sijoittamisesta

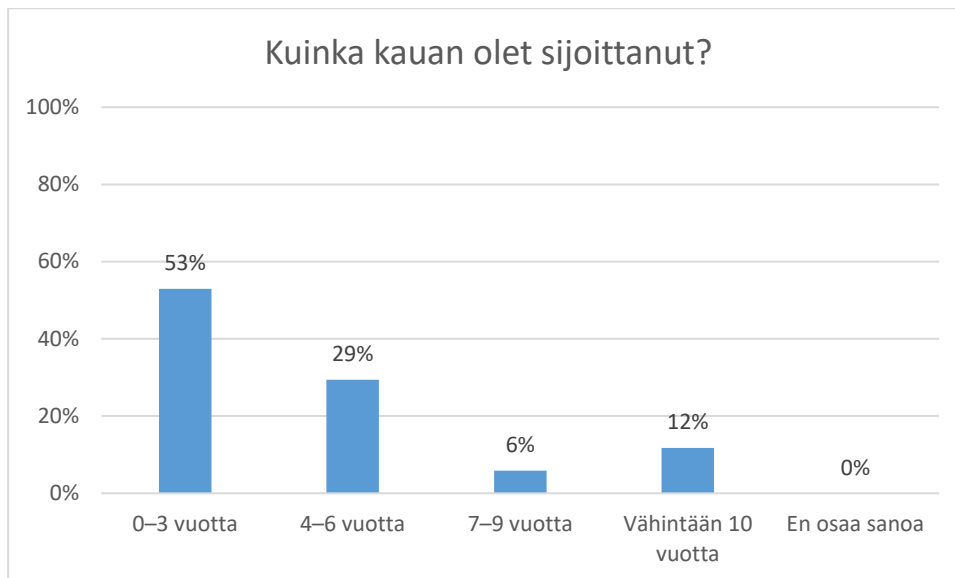
Kyselyssä 22 vastaajaa oli ilmoittanut, etteivät sijoita tällä hetkellä. Heiltä kysyttiin syitä sille, mikseivät sijoita tällä hetkellä. Vastaaja sai valita monta vaihtoehtoa kysymyksessä eli kysymys oli monivalintakysymys. Suurimmalla osalla vastaajista (64 %) syynä oli se, ettei heillä ollut ylimääräistä rahaa sijoitettavaksi. Noin puolet vastaajista (50 %) kertoi syynä olevan se, että sijoittaminen tuntuu hankalalta. Noin kolmasosa vastaajista (32 %) kertoi syynä olevan se, ettei ole vielä löytänyt sopivaa tapaa sijoittaa. 23 prosenttia vastaajista piti sijoittamista liian riskialttiina. 18 prosentilla vastaajista syynä oli se, ettei sijoittaminen kiinnosta heitä. (Ks. kuvio 16.)

Mikäli vastaaja valitsi vaihtoehdon ”jokin muu syy”, aukesi mahdollisuus avoimelle vastaukselle. 2 vastaajaa (9 %) antoikin avoimen vastauksen. Toinen vastaajista kertoi, ettei ole vielä osannut valita sopivaa sijoituskohdetta. Toinen vastaajista puolestaan kertoi, ettei ole vielä saanut aikaiseksi sijoittaa, vaikka on ollut tarkoitus aloittaa sijoittaminen.



Kuvio 16. Vastaajien syitä sille, miksei sijoita tällä hetkellä (N=22)

17 vastaajalta, jotka kertoivat sijoittavansa tällä hetkellä, kysyttiin myös sijoituskokemuksesta. Ensiksi heiltä kysyttiin sitä, kuinka kauan he ovat sijoittaneet. Yli puolet vastaajista (53 %) oli sijoittanut 0–3 vuotta, eli he olivat vielä melko tuoreita sijoittajia. 29 prosenttia vastaajista oli sijoittanut 4–6 vuotta. 6 prosenttia vastaajista oli sijoittanut 7–9 vuotta. Vähintään 10 vuotta sijoittaneita vastaajista oli 12 prosenttia (ks. kuvio 17).



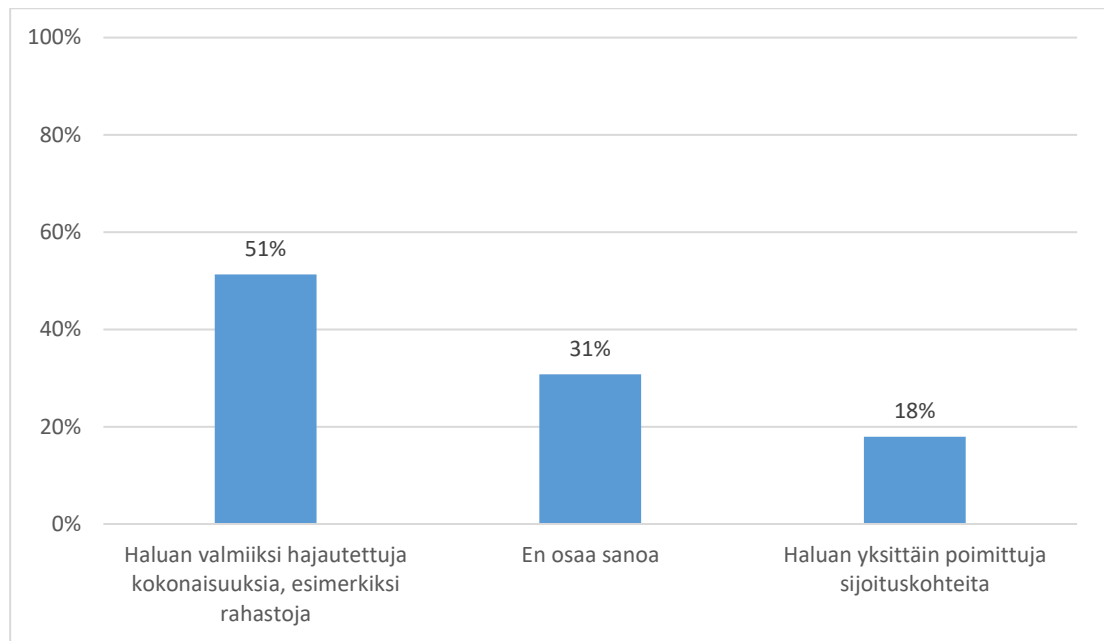
Kuvio 17. Vastaajien ajallinen sijoituskokemus (N=17)

Toinen sijoituskokemusta selvittävä kysymys liittyi sijoitustuotteisiin. Niitä 17 vastaajalta, jotka kertoivat sijoittavansa vastaushetkellä, selvitettiin, mihin sijoitustuotteisiin he ovat sijoittaneet. Lähes kaikki (94 %) tähän kysymykseen vastanneista kertoivat sijoittaneensa sijoitusrahastoihin. Toiseksi yleisimpänä sijoituskohteena olivat pörssiosakkeet. Niihin sijoitti 59 prosenttia kysymykseen vastanneista. Jaetulla kolmannella sijalla olivat määräaikaistilit (18 %) ja ETF:t (18 %). Joukkovelkakirjalainoihin oli sijoittanut 12 prosenttia vastaajista. Johdannaisiin 6 prosenttia ja warrantteihin 6 prosenttia (ks. kuvio 18).



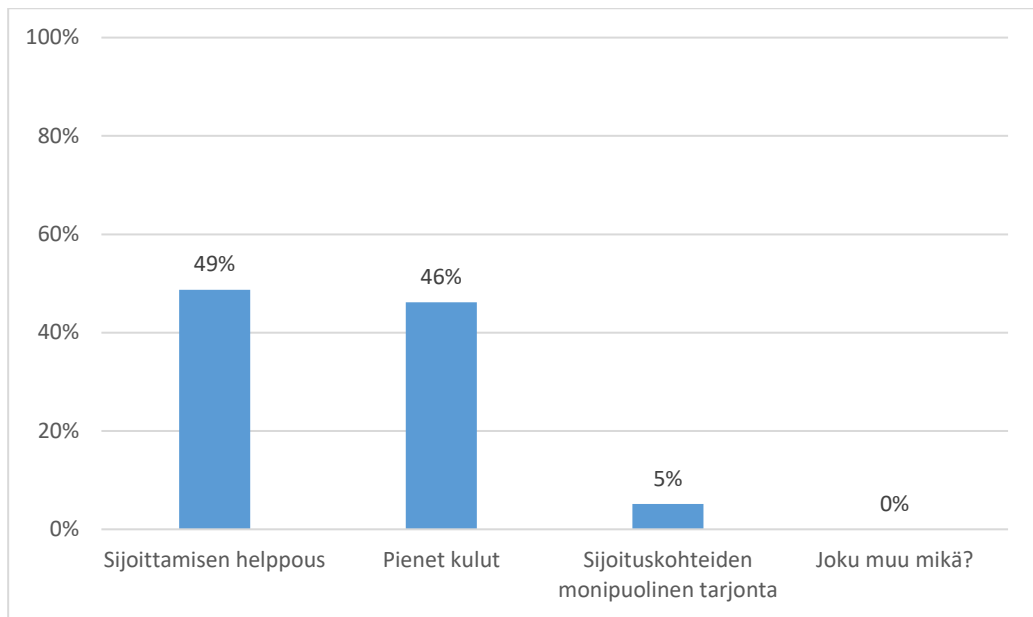
Kuvio 18. Sijoittavien vastaajien valitsemat sijoitustuotteet (N=17)

Kyselyyn vastanneilta opiskelijoilta selvitettiin kahden vaihtoehdon väliltä, kumpi voisi sopia heille paremmin sijoituskohteeksi. Nämä vaihtoehdot olivat yksittäin poimitut sijoituskohteet ja valmiiksi hajautetut kokonaisuudet, kuten rahastot. Tämä kysymys näyttäisi olleen vastaajille haasteellinen, sillä 31 prosenttia vastaajista valitsi vaihtoehdon "En osaa sanoa". 51 prosenttia vastaajista piti valmiiksi hajautettuja kokonaisuuksia heille sopivampana kuin yksittäin poimittuja sijoituskohteita. 18 prosenttia vastaajista oli puolestaan sitä mieltä, että yksittäin poimitut sijoituskohteet sopisivat heille paremmin kuin valmiiksi hajautetut kokonaisuudet. Niistä vastaajista, jotka valitsivat jonkin muun vaihtoehdon kuin "En osaa sanoa", 74 % valitsisi valmiiksi hajautetut kokonaisuudet ja 26 % yksittäin poimitetut sijoituskohteet näistä kahdesta vaihtoehdosta ensisijaisena. Alla näkyvässä kuviossa (kuvio 19) on esitettyä vastaajien vastausten jakauma.



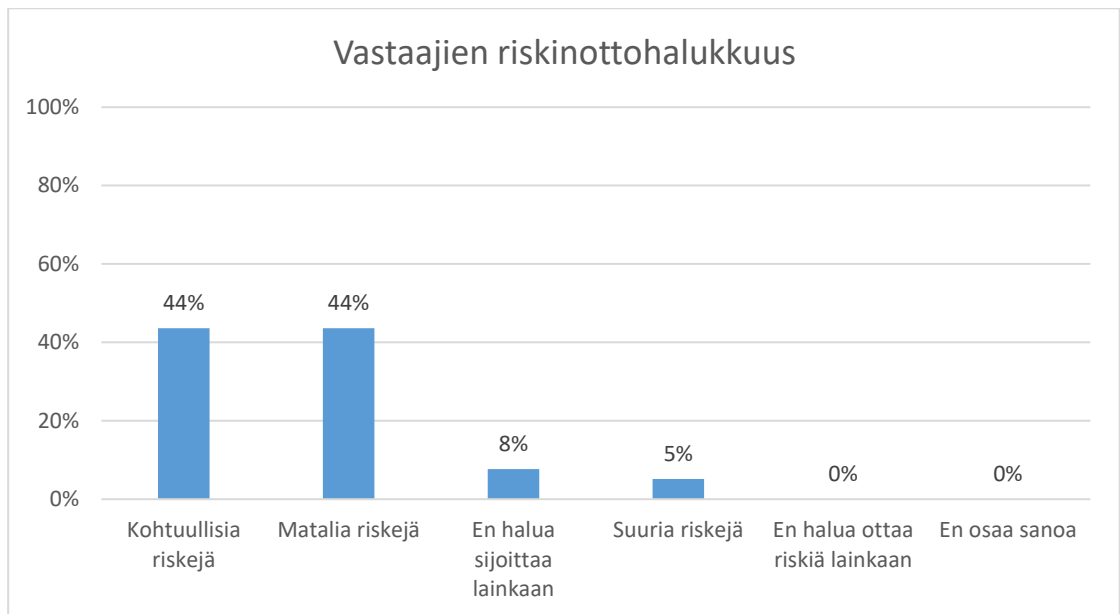
Kuvio 19. Vastaajien valintojen jakauma sopivasta sijoituskohteesta

Kyselyyn vastanneilta opiskelijoilta selvitettiin myös heille tärkeintä kriteeriä sijoituspalvelun tarjoajan valitsemiselle (ks. kuvio 20). Vastaukset jakoutuivat melko tasan kahden vastausvaihtoehdon välillä. 49 prosentille vastaajista sijoittamisen helppous oli tärkein kriteeri, 46 prosenttia vastaajista pitivät pieniä kuluja merkittävimpanä. Vain 5 prosenttia vastaajista piti sijoituskohteiden monipuolista tarjontaa tärkeimpänä kriteerinä.



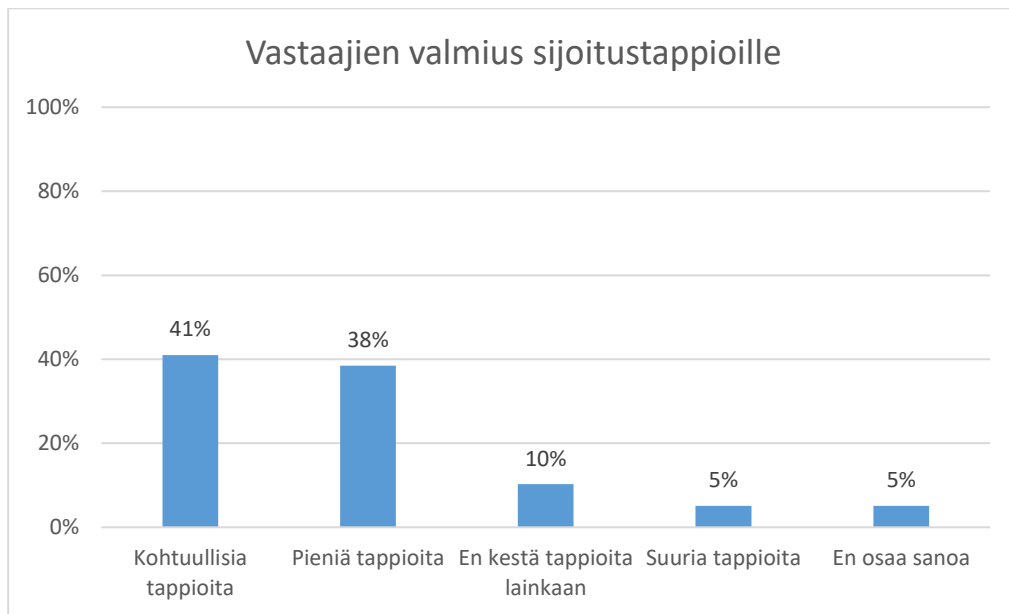
Kuvio 20. Vastaajien tärkein kriteeri sijoituspalvelun tarjoajalle

Toiseksi viimeisenä kysymyksenä vastaajilta kysyttiin heidän riskinottohalukkuuttaan (ks. kuvio 21). Vastaajista 44 prosenttia vastasi voivansa ottaa vastaan kohtuullisia sijoitusriskejä. Myös 44 prosenttia vastaajista piti matalia riskejä sopivimpana vaihtoehtona. Vain 5 prosenttia vastaajista piti suuria riskejä sopivana. 8 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, ettei halua sijoittaa lainkaan.



Kuvio 21. Vastaajien riskinottohalukkuus sijoituksille

Viimeisenä kysymyksenä vastaajilta kysyttiin heidän valmiuttaan sijoitustappioille. Vastaajista 41 prosenttia vastasi olevansa valmis kestämään kohtuullisia tappioita. 38 prosenttia vastaajista oli valmis kestämään vain pieniä tappioita. 10 prosenttia vastaajista kertoi, ettei kestä tappioita lainkaan. Vain viidelle prosentille vastaajista suurikin tappiot olivat kestettävissä. Loput 5 prosenttia vastaajista vastasi vaihtoehdon “en osaa sanoa”. (Ks. kuvio 22.)



Kuvio 22. Vastaajien valmius sijoitustappioille

5.4 Säästäjä-palvelun mahdollisuudet ja tarjonta

Tässä tutkimuksessa oli myös tarkoitus selvittää, minkälaiseen säästämiseen ja sijoittamiseen Säästäjä-palvelu soveltuu. Tämä olikin tutkimuksen toinen tutkimuskysymys tutkimusongelman ratkaisemiseksi.

Säästäjä-palvelua tutkimalla selvisi varsin nopeasti sen tarjoamat monipuoliset säästämisvaihtoehdot. Erilaiset säästäjät otettiin huomioon tarjoamalla säännöllisiä säästämisvaihtoehtoja säännöllisille säästäjille, kuten myös kertasäästämistä satunnaisille säästäjille. Säännöllisiin säästämisvaihtoehtoihin kuuluivat kuukausisäästäminen, mikrosäästäminen sekä bonusten säästäminen. Mikrosäästämässä sai valita 50 sentin ja 5 euron välille sopivan summan, joka lähti tililtä joka korttioston yhteydessä. Tämä vaihtoehto olikin siinä mielessä erikoinen vaihtoehto, sillä säästäminen oli yhdistetty kuluttamiseen ja säästetty summa oli täysin riippuvainen asetetusta mikrosäästösummasta sekä kulutustahdista. Harvoin kaupassa käyvä säästäisi tällä vaihtoehdolla alle 10 euroa kuukaudessa, kun aktiivinen kuluttaja voisi säästää satoja euroja. Satunnaiselle säästäjälle Säästäjä-palvelu tarjosi kertasäästäminen-vaihtoehdon,

jossa säästäjä sai itse valita, montako euroa siirtää suoraan säästötavoitteeseen, silloin kun siltä tuntui.

Sijoituskohteet Säästäjä-palvelussa oli rajattu kahteen rahastojen rahastoon, Säästäjä Maltilliseen ja Säästäjä Uskaliaaseen, joista Maltillinen sopi varovaisemmalle sijoittajalle ja Uskalias hieman enemmän riskiä ottavalle sijoittajalle. Säästäjä-palvelua S-mobiilissa tutkimalla selvisi, ettei sijoitusprofiilin mukaista ehdotusta ollut palvelussa pakko totella, vaan oman tahdon mukaisesti sijoittaja pystyi myös lisäämään tai vähentämään riskiä ehdotetusta. Alla näkyvässä kuviossa säästötavoitteeseen asetettiin (ks. kuvio 23) 62 prosenttia säästettävistä varoista sijoitettavaksi aina S-Pankki Säästäjä Uskaliaaseen ja 38 prosenttia Maltilliseen.



SIJOITUSTEN JAKAUMA

SIJOITUSTEN JAKAUTUMINEN

5.3.2020

S-Pankki Säästäjä Uskalias

62 % >

S-Pankki Säästäjä Maltillinen

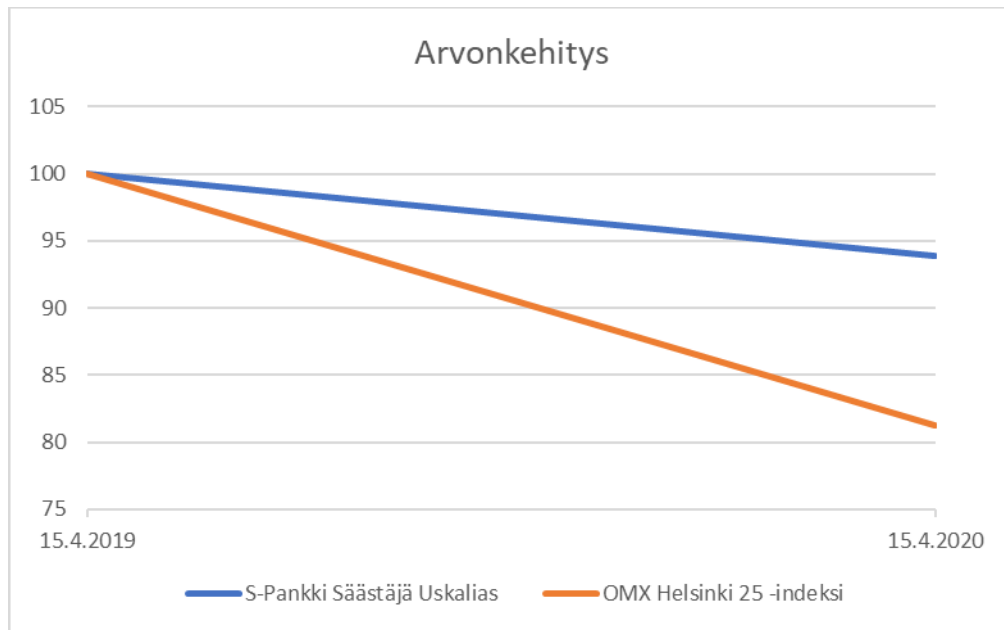
38 % >

Kuvio 23. Esimerkki sijoitusten jakautumisesta Säästäjä-palvelussa

Molemmat Säästäjä-palvelun rahastojen rahastoista koostuivat pääasiassa S-Pankin rahastoja hallinnoivan FIM Varainhoito Oy:n omista rahastoista. Säästäjä Uskaliaan kymmenestä suurimmasta sijoituskohteesta yksi oli kuitenkin matalakuluinen ETF ja Säästäjä Maltillisesta löytyi yksi pitkänkoron valtion obligaatio. Omista rahastoista

koostuva hajautus mahdollisesti Säästäjä-palvelulle matalat kulut. Sijoituksissa ei ollut merkintä- tai lunastuspalkkioita, vaan ainoastaan vuotuisia juoksevia kuluja. Näille kuluille luvattu yläraja oli asetettu 0,5 prosenttiin vuodessa. Sijoitusvaihtoehtojen hajautuspuoli oli kunnossa, sillä pääsääntöisesti rahastot jo valmiiksi noudattavat portfolioteorian tuomaa ideaa hajautuksesta. Säästäjä-palvelun rahastot ovat puolestaan koostettu useista eri rahastoista eli niiden hajautus on vielä entistä laajempi. Mikäli yhden rahaston kohdalla tapahtuisi suurikin kurssilasku, ei se vaikuttaisi radikaalisti näiden rahastojen arvon kehitykseen.

S-Pankki Säästäjä Uskaliaan ja Maltillisen avaintietoesitteitä tutkimalla selvisi, että Uskaliaalle määritelty riskitaso oli 5/7 ja Maltilliselle 3/7. Uskaliaaseen määriteltiin ohjeistetuksi vähimmäissijoitusajaksi 5 vuotta ja Maltilliselle 3 vuotta. Säästäjä Uskaliaan riskipitoisuus määriteltiin siis selvästi suuremmaksi kuin Säästäjä Maltillisen. Kummallakaan rahastolla ei ollut vertailuindeksiä. S-Pankki Säästäjä Uskaliaan ollessa pääpainoltaan osakerahastoihin sijoittava rahastojen rahasto, tuli aiheelliseksi vertailla kyseisen rahaston kehitystä OMX Helsinki 25 -indeksiin, joka on muodostettu markkina-arvopainotetusti 25 vaihdetuimmasta Helsingin pörssin osakkeesta. Alla näkyvässä kuviossa (ks. kuvio 24) vertaillaan S-Pankki Säästäjä Uskaliasta ja OMX Helsinki 25 -indeksiä.



Kuvio 24. Arvonkehityksen vertailua

Vertailuun otettiin vuoden pituinen aikaväli S-Pankki Säästäjä Uskaliaan ja OMX Helsinki 25 -indeksin arvonkehityksestä. Lähtötilanteen pistelukuna käytettiin arvoa 100. Aloituspäivämääränä käytettiin 15.4.2019 ja lopetuspäivämääränä 15.4.2020. Tässä ajassa S-Pankki Säästäjä Uskaliaan arvo laski lukuun 93,86 eli arvon alenemista oli 6,14 %. Samaisessa ajassa OMX Helsinki 25 -indeksin arvo laski lukuun 81,25 eli arvon alenemista oli 18,75 %. Kyseisellä ajanjaksolla S-Pankki Säästäjä Uskalias pärjasi siis huomattavasti paremmin kuin OMX Helsinki 25 -indeksi.

6 Johtopäätökset

Tutkimustulosten perusteella voidaan tehdä useita johtopäätöksiä Säästäjä-palvelun sopivuuden selvittämiseksi opiskelijoille säästämisen ja sijoittamisen välineeksi. Aluksi käsiteltiin, minkälaisia säästäjiä ja sijoittajia opiskelijat ovat selvittämällä, säästävätkö ja sijoittavatko he tällä hetkellä, miten tällä hetkellä säästävät opiskelijat

säästävät ja mihin sijoitustuotteisiin tällä hetkellä sijoittavat opiskelijat ovat sijoittaneet. Myös opiskelijoille sopivia säästämistapoja ja sijoituskohteita tutkittiin. Opiskelijoiden säästämisen ja sijoittamisen osalta lopuksi tutkittiin opiskelijoille sopivia sijoitusriskejä ja minkälaisia sijoitustappioita he ovat valmiita kestämään. Tämän jälkeen tutkittiin Säästäjä-palvelua. Palvelun osalta selvitettiin, minkälaisia säästämisen ja sijoittamisen mahdollisuuksia se tarjoaa, mikä palvelun kulurakenne on ja minkä tasoisia ovat valittavien sijoitusrahastojen riskit. Tutkimusongelma pyrittiin ratkaisemaan tutkimuskysymysten mukaan loogisessa järjestyksessä.

Kyselyyn vastasi 39 opiskelijaa. Vastaajien määrä ei riitä siihen, että tutkimustuloksia voitaisiin yleistää koko perusjoukkoon eli kaikkiin opiskelijoihin. Vastaajista kaksi kolmasosaa (67 %) oli naisia. Opiskelevien henkilöiden osalta tuskin näin suurta sukupuolijakaumaa on nähtävissä, joten sukupuolijakauma ei edustanut täysin perusjoukkoa. Näin ollen tutkimustuloksia käsiteltiin vain kyselyyn vastanneina eikä yleistettynä kaikkiin opiskelijoihin.

Kyselyyn vastanneista opiskelijoista 72 % kertoi säästävänsä vastaushetkellä ja 44 % sijoittavansa vastaushetkellä. Käsiteltäessä sukupuolen vaikutusta senhetkiseen säästämiseen selvisi, että kyselyyn vastanneet miesopiskelijat säästivät naisia todennäköisemmin. Kyselyyn vastanneista miesopiskelijoista 100 % säästi vastaushetkellä, kun puolestaan naisopiskelijoista 58 % kertoi säästävänsä. Myös sijoittamisen osalta sukupuolivertailussa oli nähtävissä eroja. Miesopiskelijoista 85 % sijoitti vastaushetkellä, kun puolestaan naisopiskelijoista vain 23 % sijoitti.

Valtaosa vastaajista (69 %) kuului 23–26-vuotiaiden ikäryhmään. Toiseksi eniten vastaajista (18 %) kuului 18–22-vuotiaiden ikäryhmään. Näin ollen 18–26-vuotiaita vastaajista oli yhteensä 87 % vastaajista. Loput 13 % vastaajista olivat 27–35-vuotiaita. Selvää korrelaatiota kyselyyn vastanneiden opiskelijoiden iän vaikutuksella säästämiseen tai sijoittamiseen ei löytynyt. Tuloksia oli kuitenkin tarkasteltava varauksella, sillä tarpeeksi paljoa muun muassa vanhempiin ikäryhmiin kuuluvia vastaajia ei löytynyt ikään liittyvien korrelaatioiden löytämiseksi.

Kyselyyn vastanneista opiskelijoista vastaushetkellä säästäneillä yleisin säästämismenetelmä oli kuukausisäästäminen (57 %), toiseksi yleisin oli satunnainen säästäminen (46 %). Myös mikrosäästämistä käyttivät (14 %) säästävistä opiskelijoista. Näitä kaikkia säästämismenetelmiä pystyi hyödyntämään myös Säästäjä-palvelussa. Näin ollen säästämismenetelmien voidaankin katsoa sopineen erinomaisesti kyselyyn vastanneille opiskelijoille.

Lähes kaikki (94 %) jo sijoittavista kyselyyn vastanneista opiskelijoista kertoi sijoittaneensa sijoitusrahastoihin ja (59 %) pörssiosakkeisiin. Säästäjä-palvelun sijoitustarjonta oli korkorahastoista muodostettu rahastojen rahasto Säästäjä Maltillinen ja osakerahastoista muodostettu rahastojen rahasto Säästäjä Uskalias. Palvelun käyttöönotaneille luotiin säästötavoite, joka ehdotti jotakin tiettyä suhdetta näihin kahteen rahastoon perustuen käyttöönottajän sijoittajaprofiiliin. Rahastot olivatkin suuressa suosiossa jo sijoittavien kyselyyn vastanneiden opiskelijoiden keskuudessa. Mikäli joku sijoittajista suosisi vain pörssiosakkeita, ei Säästäjä-palvelu sellaista vaihtoehtoa pystynyt tarjoamaan. Toisaalta Säästäjä-palvelussa oli mahdollista sijoittaa osakerahastoista muodostettuun Säästäjä Uskaliaaseen, joten pörssiosakkeisiin pystyi sijoittamaan hajautetusti tätä kautta.

Kyselyssä valmiiksi tehty sijoitusten hajauttaminen nähtiin parempana vaihtoehtona kuin yksittäin poimittujen sijoituskohteiden valitseminen. Niistä kyselyyn vastanneista opiskelijoista, jotka eivät valinneet vastausvaihtoehtoa ”en osaa sanoa”, 74 % valitsi mieluiten valmiiksi hajautetut kokonaisuudet enemmän kuin yksittäin poimittuja sijoituskohteita. Myös Säästäjä-palvelun sijoituskohteissa hajauttaminen oli keskiössä sillä molemmat rahastojen rahastot, koostuivat todella useista rahastoista.

Kyselyssä sijoituspalvelun tarjoajan osalta sekä sijoittamisen helppous että pienet kulut nähtiin tärkeimpinä kriteereinä sijoituspalvelun tarjoajan valitsemisessa. Kyselyyn vastanneista opiskelijoista 49 % piti sijoittamisen helppoutta tärkeimpänä kriteerinä ja 46 % pieniä kuluja. Vain 5 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista piti sijoituskohteiden monipuolista tarjontaa tärkeimpänä kriteerinä. Säästäjä-palvelussa sijoittamisen helppous ja pienet kulut olivat todella tärkeässä asemassa, sillä kulujen osalta Sääs-

täjä-palvelu oli merkintä- ja lunastuspalkkioton ja juoksevia kulujen ylärajaksi oli asetettu 0,50 % vuodessa. Sijoitusehdotuksen Säästäjä-palvelu tarjosi suoraan käyttäjälleen käyttäjän täytettyä sijoittajaprofiili-kyselyn. Säästäjä-palvelun käyttöön ottaakseen ei tarvinnut olla aiempaa sijoituskokemusta vaan sijoitusehdotus muodostettiin sijoittajaprofiilin mukaisesti ottaen huomioon muun muassa odotetun sijoitusajan ja riskinottohalukkuuden. Myöskin näiltä osin Säästäjä-palvelu siis pystyi tarjoamaan edullista ja helppoa vaihtoehtoa sijoittajalle, jota kyselyyn vastanneet opiskelijat sijoituspalvelun tarjoajalta odottivat.

Kyselyyn vastanneista opiskelijoista 44 % olivat valmiita kestämään matalia sijoitusriskejä ja 44 % kohtuullisia sijoitusriskejä. Avaintietoesitteitä tutkiessa selvisi, että S-Pankki Säästäjä Maltillisen riskiluokitus oli 3/7 ja Uskaliaan 5/7. Matalaa sijoitusriskiä suosiville pääpaino säästökohteille voisikin olla Säästäjä Maltillisessa, kun puolestaan kohtuullisia sijoitusriskejä suosiville pääpaino Uskaliaassa tai jaettuna näiden kahden rahaston välimaastoon. Säästöajan loppupuolella säästötavoitteen riskiä vähennetään muuttamalla säästökohdetta osakesijoituksia enemmän sisältävästä sijoitusrahastosta vähemmän sisältävään rahastoon, jottei säästöajan loppupuolella markkinalla tapahtuvat muutokset vaikuttaisi ratkaisevasti säästettyjen varojen arvoon.

7 Pohdinta

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää Säästäjä-palvelun sopivuutta opiskelijoille säästämisen ja sijoittamisen välineeksi. Opiskelijoiden säästämistä ja sijoittamista tutkittiin kvantitatiivisin menetelmin ja aineisto kerättiin verkkokyselynä. Säästäjä-palvelua ja sen tarjoamia säästämisen ja sijoittamisen mahdollisuuksia tutkittiin puolestaan kvalitatiivisin menetelmin. Aineisto muodostui valmiista dokumenteista ja Säästäjä-palvelun tutkimisesta S-mobiilissa.

Tutkimustulokset tarjosivat positiivisia tuloksia Säästäjä-palvelun sopivuudesta opiskelijoille, joita toimeksiantaja pääsee hyödyntämään. Tutkimustuloksien avulla päästiinkin ratkaisemaan tutkimuskysymykset ja sitä kautta tutkimusongelma. Kyselyyn

vastanneiden määrä ei ollut kuitenkaan riittävä siihen, että tutkimustuloksia voitaisiin käyttää määrittämään koko perusjoukkoa eli kaikkia opiskelijoita. Tärkeimpinä seikkoina tutkimustuloksista nousi esiin, että kyselyyn vastanneet opiskelijat olivat melko kiinnostuneita sijoittamisesta, lähes kolme neljäsosaa (72 %) jo säästi ja vajaa puolet (44 %) sijoitti. Jo sijoittavien kyselyyn vastanneiden opiskelijoiden ehdottomasti yleisin sijoituskohde oli sijoitusrahastot, joihin Säästäjä-palvelukin sijoituskohteensa oli keskittänyt. Kulujen osalta Säästäjä-palvelu oli edullinen ja sopi hyvin kyselyyn vastanneille opiskelijoille, sillä vastaajista vajaa puolet (44 %) pitivät tärkeimpänä sijoituspalvelun tarjoajan valinnan kriteerinä alhaisia kuluja. Kaiken kaikkiaan Säästäjä-palvelu vastasi kokonaisuudessaan hyvin suurimman osan kyselyyn vastanneiden kriteereitä ja toiveita.

Kanasen (2015) mukaan tutkimuksen luotettavuuden tulisi olla mukana tutkimuksessa jo tutkimuksen suunnitteluvaiheessa. Usein luotettavuutta käsitellään vasta tutkimuksen teon lopuksi. (Kananen 2015, 338.) Tässä tutkimuksessa luotettavuus kulki mukana koko tutkimusprosessin. Luotettavuuden varmistamiseksi tutkimuksen teossa noudatettiin tiettyä järjestystä. Tutkimuksen tavoitteen ja tutkimusongelman muodostettua teoriaa alettiin rakentamaan tutkimuksen aihepiiriin ympärille, jonka jälkeen pystyttiin löytämään ongelman ratkaisevat tutkimuskysymykset. Tämän jälkeen tutkimuskysymysten ratkaisemiseksi päädyttiin kvantitatiivisten menetelmien avulla ratkaisemaan ensimmäisen tutkimuskysymys liittyen opiskelijoiden säästämiseen ja sijoittamiseen ja puolestaan kvalitatiivisten menetelmien avulla ratkaisemaan toinen tutkimuskysymys liittyen Säästäjä-palveluun ja sen tarjoamiin säästämisen ja sijoittamisen mahdollisuuksiin. Näin ollen tutkimuksen aineisto kerättiin vasta teorian jälkeen, eikä teoriaa lähdetty etsimään havaittujen tutkimustulosten avulla.

Validiteetilla tarkoitetaan sitä, että tutkimusongelman ratkaisemiseksi tutkimuksessa tutkitaan ja mitataan oikeita asioita. Tutkimuksen validiteetin varmistamiseksi tutkimuksen teoria onkin tarkoin valittua ja teoriassa on käytetty paljon sekä sähköisiä lähteitä, että kirjallaisia tutkimusaiheen ympäriltä. Validiteetin varmistamiseksi kyselylomakkeen (ks. liite 1) kysymyksiä suunniteltiin tarkasti ja kysymysten luomaa kokonaisuutta tarkasteltiin pitkään ennen vastaustenkeruun aloittamista. Tarkastelun

keskiössä oli tutkimusongelma ja sitä selvittämään luotu ensimmäinen tutkimuskysymys, ja päällimmäisenä ajatuksena se, voidaanko kyselyn kysymyksillä vastata tutkimuskysymykseen.

Kyselyn suunnittelun alkutaipaleella kysely jaettiin vastattavaksi ja arvioitavaksi neljälle opiskelijalle, jotka työstivät omia opinnäytetöitään. Tällä tapaa pystyttiin muokkaamaan epäselkeitä kysymyksiä ymmärrettävämpään muotoon, jotta jokainen kyselyn vastaaja ymmärtäisi kaikki kysymykset samalla tavalla. Kerättyjä vastauksia ja kommentteja peilaamalla tutkimusongelmaan ja tutkimuskysymykseen löytyikin kohtia, jotka tarvitsivat korjattavaa ja muokkaamista. Kyselyn kysymys 17 liittyi sijoituspalvelun tarjoajaan, joka terminä saattoi olla kovin vieras asiasta tuntemattomille. Tämän kysymyksen kohdalla päädyttiin kysymyksen yläpuolelle avaamaan, mitä termi tarkoittaa ja lisätiedoksi vastaajille jaettiin myös linkki Finanssivalvonnan sivuille, mikäli termi jäi epäselväksi.

Tutkimuksen reliabiliteettia arvioidessa täytyy ottaa huomioon, että tutkimuksen aihe on vielä todella tuore, eikä sitä ole tutkittu. Reliabiliteetilla tarkoitetaan tutkimuksen toistettavuutta eli tutkimustulosten pysyvyyttä. Koska vastausmäärä ei ollut riittävä siihen, että tutkimustuloksia voitaisiin yleistää koskettamaan koko perusjoukkoa, voi erikokoinen vastausmäärä tarjota jonkin verran erilaisia tutkimustuloksia. Tästä syystä tutkimustuloksia arvioidessa keskityttiinkin tutkimukseen vastanneisiin opiskelijoihin.

Tutkimuksen luotettavuus pyrittiin varmistamaan korkean vastausprosentin avulla ja sillä, että kyselyssä vastaajilta heti ensimmäiseksi selvitettiin, ovatko he opiskelijoita, jotta vastaajat varmasti kuuluisivat tutkimuksen perusjoukkoon. Linkin kyselyyn saaneille selvitettiin etukäteen kyselyn aihepiiri, tutkimuksen käyttötarkoitus ja se, että kysely on tarkoitettu vain opiskelijoille. Silti kyselyn ensimmäisen kysymyksen avulla saatiin karsittua kaksi vastaajaa pois, jotka eivät olleet opiskelijoita.

Jos tutkimustulosten avulla olisi haluttu varmistua tulosten yleistettävyydestä koskemaan koko perusjoukkoa, olisi täytynyt kyselyä jakaa laajemmin ja tähän olisi tarvittu

toimeksiantajan tai suoraan S-Pankin kanavia. Tähän ei kuitenkaan päädytty, sillä kyselyn suunnitteluun olisi tarvittu silloin entistä enemmän aikaa ja tarkastelua sekä toimeksiantaja että S-Pankin toimesta, jotta kyselyä olisi voitu jakaa näissä kanavissa. Tutkimus nähtiin riittävänä ja sopivana käyttäen otantamenetelmänä näytettä. Tutkimus pystyi kuitenkin tällaisenaan tarjoamaan sen, mitä toimeksiantaja tavoitteli.

Säästäjä-palvelun ollessa vielä erittäin tuore palvelu, ei siitä aikaisempaa tutkimusaineistoa löytynyt ja tältä osin olikin siis haasteellista verrata tutkimustuloksia aikaisempiin tutkimuksiin. Aihetta olisi voitu rajata lisää opiskelijoiden sijaan koskettamaan vain korkeakouluopiskelijoita, mutta tämä jätettiin tekemättä, sillä aikuisiälläkin monet ihmiset aloittavat toisen asteenopintoja, kuten esimerkiksi aikuislukion, eikä tässä tutkimuksessa ollut syytä jättää tämänytyypisiä vastaajia tutkimuksen ulkopuolelle.

Kokonaisuutena tutkimustulokset ratkaisivat tutkimusongelman ja tulokset tarjosivat analysoitavaa toimeksiantajalle. Toimeksiantaja oli tyytyväinen tutkimukseen ja tutkimus vastasi sille annettuja tavoitteita. Tutkimustulosten pohjalta Säästäjä-palvelua koskevia jatkotutkimuksia voidaankin tehdä käyttäen suurempia resursseja ja laajempaa otantamenetelmää hyödyntäen toimeksiantajan ja S-pankin kanavia.

Lähteet

- 3.1 Asiakasomistajaetujen yleiset periaatteet. N.d. S-kanavan nettisivut. Viitattu 5.3.2020. <https://www.s-kanava.fi/asiakasomistaja/artikkeli/s-ryhman-asiakasomistajajarjestelman-saannot/4BLQNRsB04myaicKgEqCla>.
- Ahtokivi, I. 2019. Suomalaisten säästäminen on nousussa. Verkkouutiset-nettisivu. Viitattu 6.3.2020. <https://www.verkkouutiset.fi/suomalaisten-saastamisaste-nousussa/>.
- BlackRock iShares Core S&P 500 UCITS ETF USD (Acc). 2020. Nordnetin nettisivut. Viitattu 8.5.2020. <https://www.nordnet.fi/markkinakatsaus/etf-listat/16128786-black-rock-i-shares-core>.
- Caldwell, M. 2019. Is it better to save or invest your money? The balance nettisivut. Viitattu 26.2.2020. <https://www.thebalance.com/what-is-the-difference-between-saving-and-investing-money-2386151>.
- Erikoissijoitusrahasto. N.d. S-Pankin nettisivut. Viitattu 16.3.2020. <https://www.s-pankki.fi/fi/saastaminen-ja-sijoittaminen/saastamisen-sanakirja/erikoissijoitusrahasto>.
- Erilaiset rahastot. N.d. Sebin nettisivut. Viitattu 16.3.2020. <https://seb.fi/yksityisasiakkaat/saasta-ja-sijoita/tietoa-rahastoista/erilaiset-rahastot>.
- Erkkilä, J. 2018. Tehokas rintama ja optimaalinen sijoitussalkku. Viitattu 28.3.2020. <https://www.salkunrakentaja.fi/2018/11/tehokas-rintama-optimaalinen-sijoitussalkku/>.
- ETF-rahastot ja ETF-sijoittaminen. N.d. Nordnetin nettisivut. Viitattu 8.5.2020. <https://www.nordnet.fi/fi/markkina/etf>.
- Hedgerahastot. N.d. Sijoitusrahastojen nettisivut. Viitattu 16.3.2020. <https://sijoitusrahastot.org/rahastot-sijoitusrahasto-opas/rahastotyypit/hedgerahastot/>.
- Inflaatio nakertanut kymppitonin sukavarsisäästöistä yli satasen vuodessa – tilisäästämiseen turvautuneella menetys on ollut vain hieman pienempi. 2019. Viitattu 30.3.2020. <https://www.lahitapiola.fi/tietoa-lahitapiolasta/uutishuone/uutiset-ja-tiedotteet/uutiset/uutinen/1509560281579#>.
- Jack Clark, F. & Dongcheol, K. 2013. Modern Portfolio Theory: Foundations, Analysis, and New Developments. New York: John Wiley & Sons.
- Kananen, J. 2011. Kvantti: Kvantitatiivisen opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kananen, J. 2015. Opinnäytetyön kirjoittajan opas: Näin kirjoitan opinnäytetyön tai pro gradun alusta loppuun. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kananen, J. 2017. Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kaupankäynnin ja säilytyspalveluiden hintoja. N.d. Nordean nettisivut. Viitattu 12.3.2020. <https://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/palvelumme/saastaminen-sijoittaminen/sijoittaminen/kaupankaynnin-ja-sailytyspalveluiden-hintoja.html#tab=Hinnat---Sailytyspalvelut>.

Knüpfer, S. & Puttonen, V. Moderni rahoitus. 2018. Helsinki: Alma Talent.

Korkoa korolle, jakso 4/8. Sijoittajaprofiili. 2014. Sijoittajakoulutus. Video. Viitattu 20.3.2020. <https://www.youtube.com/watch?v=k2iQJoqa3Mk>.

Kotitalouksien osakesijoitukset kasvoivat vuonna 2019. 2020. Suomen pankin nettisivut. Viitattu 1.3.2020. <https://www.suomenpankki.fi/fi/Tilastot/saastaminen-ja-sijoittaminen/tiedotehistoria/2020/kotitalouksien-osakesijoitukset-kasvoivat-vuonna-2019/>.

Mattila, M. 2003. Otos ja otantamenetelmät. Teoksessa KvantimOTV – Kvantitatiivisten menetelmien tietovaranto. Viitattu 20.3.2020. <https://www.fsd.tuni.fi/metelmaopetus/otos/otantamenetelmat.html>.

Mikä on arvopaperi? N.d. Laki24-nettisivut. Viitattu 21.2.2020. <https://www.laki24.fi/arvopaperi/>.

Mitä on sijoittaminen? 2017. Sijoituskoulu – Jakso 1 | S-Pankki. S-Pankki. Video. Viitattu 21.2.2020. <https://www.youtube.com/watch?v=2uqOkpShKCw>.

Monthly investing. N.d. Willis Owenin nettisivut. Viitattu 10.3.2020 <https://www.willisowen.co.uk/help/monthly-investing>.

Näin teet sijoittajaprofiilin - OP. 2018. OP. Video. Viitattu 20.3.2020. <https://www.youtube.com/watch?v=yLgbJMdbF4>.

Opi osakkeet. 2017. Helsinki: Nasdaq Helsinki.

Opintotuki 2020-2021. 2020. Kelan nettisivut. Viitattu 7.5.2020. <https://www.kela.fi/documents/10180/681919/Optuinfo.pdf/d3f6399c-c718-4057-81ae-88e525e099f8>.

Pesonen, M. 2013. Sijoituspokkari: Säästäjästä sijoittajaksi. 2. p. Jyväskylä: Docendo.

Portfolion tilastollisen analyysin teoria. N.d. Stoalainen sijoittaja -nettisivut. Viitattu 5.3.2020. <https://stoalainensijoittaja.fi/portfolion-tilastollinen-analyysi/>.

Puttonen, V. & Repo, E. 2011. Miten sijoitan rahastoihin. Helsinki: WSOYpro.

Rahastosijoittaminen. 2015. Sijoitustiedon verkkosivut. Viitattu 6.3.2020. <https://www.sijoitustieto.fi/rahastosijoittaminen>.

Ranta-aho, H. 2019. Rahastosäästäjä, tunne rahastosi piilokulut – vuosikertomus paljastaa maksut. Taloustaidon nettisivut. Viitattu 12.3.2020. <https://www.taloustaito.fi/Rahat/rahastosaastaja-tunne-rahastosi-piilokulut--vuosikertomus-paljastaa-maksut/#028ecdd0>.

Sijoituspalvelulaki 747/2012. Annettu 14.12.2012. Viim. muutos 31.1.2020. Viitattu 30.3.2020. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2012/20120747>.

Sijoituspalveluyritykset. 2018. Finanssivalvonnan nettisivut. Viitattu 30.3.2020. <https://www.finanssivalvonta.fi/paaomamarkkinat/sijoituspalvelun-tarjoajat/>.

S-mobiilin käyttöehdot. N.d. S-kanavan nettisivut. Viitattu 5.3.2020. <https://www.s-kanava.fi/asiakasomistaja/artikkeli/s-mobiilin-kayttoehdot/NL53DAMB1JGMFjuIYrNQi>.

S-Pankki Säästäjä Maltillinen sijoitusrahaston rahastokohtaiset säännöt. N.d. Viitattu 30.9.2019. https://dokumentit.s-pankki.fi/tiedostot/rules_saastaja_maltillinen_fi_fi.

S-Pankki Säästäjä Uskalias sijoitusrahaston rahastokohtaiset säännöt. N.d. Viitattu 30.9.2019. https://dokumentit.s-pankki.fi/tiedostot/rules_saastaja_uskalias_fi_fi.

S-ryhmän osuuskaupat. N.d. S-kanavan nettisivut. Viitattu 5.3.2020. <https://www.s-kanava.fi/asiakasomistaja/artikkeli/s-ryhman-osuuskaupat/7iR8kO4UZnCFxIFv4OOrhy>.

Step 2: Determine your investor profile. N.d. Royal Bankin nettisivut. Viitattu 3.3.2020. <https://www6.royalbank.com/en/di/reference/article/six-steps-to-investing-step-2-investor-profile/imt5qhi9>.

Säästäjä – säästä osana arjen rahankäyttöäsi. N.d. S-Pankin nettisivut. Viitattu 5.3.2020. <https://www.s-pankki.fi/fi/saastaminen-ja-sijoittaminen/saastaja/>.

Säästäjä Maltillinen. N.d. Viitattu 18.3.2020. <https://www.s-pankki.fi/fi/saastaminen-ja-sijoittaminen/rahastot/saastaja-maltillinen/>.

Säästäjä Uskalias. N.d. Viitattu 18.3.2020. <https://www.s-pankki.fi/fi/saastaminen-ja-sijoittaminen/rahastot/saastaja-uskalias/>.

Talletuskorot. 2020. Kauppalehden nettisivut. Viitattu 21.2.2020. <https://www.kauppalehti.fi/porssi/korot/talletuskorot>.

Tee sijoittajaprofiili verkossa. N.d. Osuuspankin nettisivut. Viitattu 12.3.2020 <https://www.op.fi/sijoittajaprofiili>.

Tietoa S-ryhmästä. N.d. S-ryhmän nettisivut. Viitattu 15.5.2020. <https://s-ryhma.fi/tietoa-meista/tietoa-s-ryhmasta>.

Usein kysyttyä. N.d. S-Pankin verkkosivut. Viitattu 5.3.2020. <https://www.s-pankki.fi/fi/asiakaspalvelu/ukk/listaus/?cat=2189#?cat=2289>.

What is a Fund of Funds (FOF)? N.d. Corporate finance instituten nettisivut. Viitattu 13.3.2020. <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/knowledge/trading-investing/fund-of-funds-fof/>.

Yhä useampi opiskelija nostaa lainaa. 2019. Kelan nettisivut. Viitattu 2.3.2020. <https://www.kela.fi/-/yha-useampi-opiskelija-nostaa-lainaa>.

Liitteet

Liite 1. Kyselylomake

Kysely opiskelijoiden säästämis- ja sijoitustottumuksista

1. Opiskeletko? *

- Kyllä
- En

2. Ikä? *

- Alle 18-vuotias
- 18–22-vuotias
- 23–26-vuotias
- 27–30-vuotias
- 31–35-vuotias
- 36–40-vuotias
- Yli 40-vuotias

3. Sukupuoli? *

- Mies
- Nainen
- En halua vastata

4. Kuinka paljon ansaitset? (Bruttotulot eli tulot ennen veroja) *

- 0–499
- 500–999
- 1000–1499
- 1500–1999
- 2000–
- En osaa sanoa

5. Oletko nostanut opintolainaa? *

- Kyllä
- En
- En vielä, mutta harkitsen nostavani
- En halua vastata

6. Minkä verran nostat/suunnittelet nostavasi opintolainaa? *

- Nostan kaiken
- Vain sen verran, mitä tarvitsen
- En lainkaan
- En osaa sanoa

7. Säästätkö tällä hetkellä? *

- Kyllä
- En

8. Miten säästät? *

- Säästän kuukausittain osan tuloistani sivuun
- Säästän satunnaisesti
- Siirrän automaattisesti jokaisesta korttiostosta valitsemani summan säästöön (mikrosäästäminen)
- Muita säästämistapoja, mitä?

9. Mistä syystä et säästä tällä hetkellä? *

- En ole vielä löytänyt minulle sopivaa tapaa säästää
- Minulla ei jää ylimääräistä rahaa menojen jälkeen
- Säästäminen ei kiinnosta minua
- Jokin muu syy, mikä?
- En osaa sanoa

10. Minkälainen säästäminen sinulle sopii/voisi sopia? *

- Säännöllinen säästäminen
- Satunnainen säästäminen
- Huomaamaton säästäminen
- Jokin muu tapa säästää. Mikä?
- En osaa sanoa

11. Sijoitatko tällä hetkellä? *

- Kyllä
- En

12. Valitse sinua kuvaavin vaihtoehto seuraavista *

	En lainkaan kiinnostunut	Hieman kiinnostunut	Melko kiinnostunut	Todella kiinnostunut	Erittäin kiinnostunut
Kuinka kiinnostunut olet sijoittamisesta?	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

13. Mistä syystä et sijoita tällä hetkellä?

- Sijoittaminen ei kiinnosta minua
- Sijoittaminen tuntuu hankalalta
- Ei ole ylimääräistä rahaa, mitä sijoittaa
- En ole löytänyt sopivaa tapaa sijoittaa
- Sijoittaminen on mielestäni riskialtista
- Jokin muu syy, mikä?

14. Kuinka kauan olet sijoittanut? *

- 0–3 vuotta
- 4–6 vuotta
- 7–9 vuotta
- Vähintään 10 vuotta
- En osaa sanoa

15. Mihin sijoitustuotteisiin olet sijoittanut? *

- Määräaikaistilit
- Sijoitusrahastot
- Pörssiosakkeet
- Joukkovelkakirjalainat
- Sijoitusobligaatiot
- ETF:t
- Warrantit
- Johdannaiset
- Muihin sijoitustuotteisiin, mihin?

16. Kumpi vaihtoehdoista sopii/voisi sopia sinulle parhaiten? *

- Haluan yksittäin poimittuja sijoituskohteita
- Haluan valmiiksi hajautettuja kokonaisuuksia, esimerkiksi rahastoja
- En osaa sanoa

17. Mikä vaihtoehto seuraavista on/voisi olla sinulle tärkein kriteeni sijoituspalvelun tarjoajan valitsemisessa? *

Sijoituspalvelun tarjoajalla tarkoitetaan sijoituspalvelutoimiluvan saanutta yritystä, jolla on lupa tarjota sijoituspalveluita, kuten esimerkiksi sijoitusneuvontaa ja vastaanottaa, välittää sekä toteuttaa sijoitustoimeksiantoja. Sijoituspalvelun tarjoajista voit lukea lisää finanssivalvonnan sivuilta: (<https://www.finanssivalvonta.fi/paaomamarkkinat/sijoituspalvelun-tarjoajat/>)

- Pienet kulut
- Sijoittamisen helppous
- Sijoituskohteiden monipuolinen tarjonta
- Joku muu mikä?

18. Millaisia riskejä olet/olisit valmis sijoittamillesi varoille ottamaan vastaan? *

- Suuria riskejä. Tavoittelen korkeampaa tuottoa ja sijoitusteni arvonvaihtelu ei minua haittaa
- Kohtuullisia riskejä. Tavoittelen sijoituksilleni kohtuullista tuottoa ja sijoitusteni arvo saa vaihdella jonkin verran
- Matalia riskejä. Tavoittelen tasaisempaa tuottoa, mutta maltillinen sijoitusten arvonvaihtelu on ymmärrettävää
- En halua ottaa riskiä lainkaan. En tavoittele sijoituksilleni tuottoa
- En halua sijoittaa lainkaan
- En osaa sanoa

19. Kuinka suuria tappioita olet/olisit valmis kestämään? *

- Suuria. Sijoitan ylimääräistä varallisuutta, jolle haen tuottoa. Ymmärrän korkeamman tuoton havitteluun liittyvät riskit.
- Kohtuullisia. Toimeentuloni ei riipu sijoitettavien varojen kehityksestä.
- Pieniä. Vähäinenkin säästöjeni menetys tuntuisi pahalta tai vaikuttaisi taloudelliseen tilanteeseeni liikaa.
- En kestä tappioita lainkaan. Haluan, että sijoitukseni eivät mene miinukselle.
- En osaa sanoa.